

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

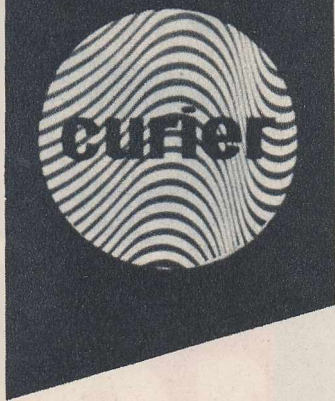
flacăra

*Proletari din toate țările,
uniți-vă!*

10

Anul XV nr. 10 (562)
5 martie 1966

noul cartier bistrița din bacău

Preocuparea pentru folosirea intensivă și rațională a spațiilor construite — sarcină de mare importanță, subliniată la recenta Conferință a lucrătorilor din construcții — se manifestă și în activitatea constructorilor din Bacău. În partea de sud a orașului se află în plină fază de șantier noul cartier „Bistrița”, din apropierea râului cu același nume. Cartierul va cuprinde, în final, aproape 4 000 de apartamente. În prima etapă aici vor fi clădite 34 de blocuri, cu o suprafață locuibilă de 68 000 metri pătrați și un mare complex comercial, la care se va adăuga un dispensar, diverse oficii publice etc. Blocurile (parter și patru etaje, alternând cu cele de zece etaje) se execută din panouri mari prefabricate și din beton turnat prin metoda cofrajelor glisante. În spațiul dintre ele se vor amenaja spații verzi, locuri destinate jocurilor copiilor, o școală, garaje pentru autoturisme, scuaruri etc. De la înălțimea noilor construcții se deschide terasa superioară a Bistriței, viitor loc de agrement pentru locuitorii orașului Bacău, iar în depărtare se zărește malurile Siretului. În acest cadru, care oferă o priveliște odihnitoare, plăcută, constructorii vor amenaja și o serie de baze sportive, astfel încât noul cartier va pune la dispoziția locuitorilor săi nu numai un înalt grad de confort (rezultat din execuția îngrijită a apartamentelor), ci și o serie de mijloace de recreare și distracții, bine integrate în ansamblul arhitectonic general. Primele blocuri din cartierul „Bistrița” al Bacăului au și fost ocupate de locatari.

N.R.

noi capacități de producție

■ La uzinele „Republica” din Capitală a început construcția unui laminor de 6 țoli și a unei secții de tras țevi la rece, care vor fi dotate cu utilaje perfecționate cum sînt presa de probat țevi la presiune înaltă, cuptoarele pentru tratament termic și altele. Noile capacități de producție vor fabrica prăjini și burlane pentru forajul la mari adâncimi, țevi pentru extracție și sortimente de laminate destinate construcțiilor. Prin intrarea în funcțiune a noilor agregate, producția uzinelor „Republica”, conform prevederilor proiectului de ansamblu, va crește de aproape două ori.

■ În hala de forje a Uzinei de vagoane din Arad cuptoarele existente au fost modernizate și echipate cu noi instalații de control. În aceeași uzină s-a montat o linie de cale ferată în depozitul de laminate și s-au executat o serie de lucrări pentru extinderea termoficării și a rețelei de distribuție a oxigenului în principalele sectoare de producție.

■ La Combinatul de industrializare a lemnului din Blaj se fac lucrări de extindere, prin care va lua ființă o secție de semifabricate (pentru valorificarea anumitor bușteni, a placajelor subdimensionate etc.) și prin care producția fabricii de plăci fibrolemnoase își va sporii capacitatea anuală cu 10 000 tone.

■ În cadrul Fabricii de conserve Valea Roșie, din necesitățile impuse de lărgirea gamei de sortimente, a început construcția a două noi secții, una pentru supă concentrată de pasăre și alta pentru pastă de roșii. Noile secții, înzestrate cu utilaje și instalații de înaltă eficiență, vor intra în funcțiune în luna septembrie a anului curent.

F.T.

dinuța, cîmpinița și gabriela...

— Ce lucruri noi ne pregătiți pentru sezonul de primăvară ?
La întrebarea noastră, de data aceasta ne răspunde tovarășa ECATERINA STANCU, directorul uzinelor textile „7 Noiembrie” din București.

— Țesăturile pe care le vom livra comerțului în săptămînile ce urmează au în vedere, bineînțeles, cerințele modei actualului sezon. Predomină de aceea imprimeurile pe bej și cele alb cu negru. Producem o serie de materiale — „Laurel”, „Cristina”, „Cracovia” și „Viorica” — mult cerute atît pe piața internă cît și la export, datorită atît calităților lor coloristice, cît și neșifonabilității. De asemenea, pregătim pentru sezonul cald o gamă variată de ecosez pentru cămăși bărbătești și bluze de damă. Multe din denumirile materialelor pe care le producem sînt cunoscute consumatorilor încă din sezonul precedent. Și totuși ele nu sînt aceleași. Centrul de creație al uzinei, ținînd seama de ultimele cerințe ale modei anului 1966, a improspătat atît desenele, cît și coloritul imprimeurilor. E vorba de circa 30 de desene noi, realizate în 70 de poziții coloristice. Datorită buneii reușite a acestor imprimeuri, întreaga producție a uzinelor pe trimestrele II și III a și fost contractată de beneficiarii de pe piața internă.

— Știm că sînteți membră în comitetul executiv al Consiliului Național al Femeilor din Republica Socialistă România. Tocmai de aceea am vrea să vă mai întrebăm ceva: ne-ați pregătit vreo surpriză pentru 8 Martie ?

— Se putea să nu pregătim ? Vă dau trei nume: „Dinuța”, „Cîmpinița” și „Gabriela”. Sînt denumirile celor trei țesături noi pe care colectivul uzinelor noastre le-a creat și le-a livrat comerțului cu prilejul acestei sărbători a femeilor de pretutindeni. Sperăm că vor fi pe placul celor ce le vor cumpăra și le urăm tradiționalul: să le poarte sănătoase !

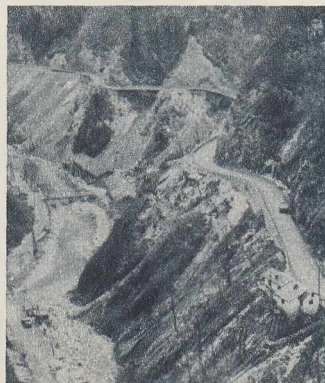
A. ANGHELESCU

o nouă magistrală turistică

La colierul de frumuseți pe care natura le-a risipit cu dămicie în Cheile Argeșului, omul a adăugat noi elemente menite să-i atragă pe vizitatori prin măreția și pitorescul lor. Pentru a ajunge aici, călătorul străbate defileul Argeșului pe panglica de argint a șoselei care, privită de jos, pare suspendată între cer și pămînt. Chiar în acest an, șoseaua ce urcă la barajul Vișnău va deveni o adevărată magistrală turistică. Constructorii pregătesc în aceste zile partea carosabilă ce traversează valea pe muchia barajului și instalează parapetele pentru a face legătura cu șoseaua care înconjură lacul de acumulare de la poalele Negoiului.

Pornită din punctul în care constructorii au zidit uzina subterană, la peste 100 de metri adîncime, șoseaua urcă pînă la cota 864 m. Ea trece pe lîngă stînci golașe și prin inima lor. Tunelurile și viaductele înfilnate în cale sînt adevărate opere de artă.

De pe platforma macaralelor-funicular de deasupra barajului

adînc, în împărăția lui neptun...

Cele două diguri ce vor adăposti — atunci cînd vor fi terminate — viitorul port Constanța înaintează fără încetare. Unul din ele — cel din larg — a ajuns în momentul cînd facem aceste însemnări la aproape 800 metri, continuînd să înainteze zilnic în mare cu cîte cinci metri. Cantitatea de piatră ce va fi investită în această lucrare (a digului de larg) e uriașă. Numai în cei 800 de metri construiți pînă acum s-au folosit peste 750 000 000 kg piatră de carieră, blocuri și stabilopozii. Celălalt dig, cel de sud, care pornește din dreptul satului Agiea, a ajuns și el în mare pînă la 870 m. Decamdată, pe șantierul acestui dig se execută lucrările de finisare întrucît înaintarea lui în viitor e condiționată de construcția digului de larg. Materia primă folosită la acest dig se ridică la 150 000 000 kg piatră (aici, atît adîncimea apei cît și presiunea vîntului și a valurilor sînt mai mici).

În total deci aproape un miliard kg piatră transportată de un adevărat carusel de autobasculante ce funcționează neîntrerupt între străvechea carieră de la Canara (Ovidiu) și țărmul mării.

Recent, constructorii viitorului port, muncitorii, inginerii și maistrii de la Întreprinderea de construcții hidrotehnice Constanța (I.C.H.), printre alte angajamente, au luat notă că în cîntecul celei de-a 45-a aniversări a partidului să scurteze timpul de execuție a lucrărilor la digul de larg ; pînă la începutul lunii mai acest dig va înainta cu peste 200 m, ajungînd la 1 013 m.

F. URSEANU

cu avionul, nu cu samarul !

Pentru aprovizionarea curentă cu alimente a cabanelor turistice din masivul Bucegi (unele din ele sîntuate la 2 000 m altitudine), Întreprinderea regională a stațiunii balneoclimaterice din Sinaia, care are în administrare aceste cabane, întîmpină, mai ales în vreme de iarnă, mari greutăți. Uneori urcușul devine impropriu chiar pentru măgărușii cu samarul în spate. În zilele vacanței studențești, cînd întreaga capacitate a cabanelor a fost folosită, greutățile de aprovizionare au sporit și mai mult.

În această situație, gospodarilor de la I.R.S.B.C.-Sinaia nu le-a rămas altă soluție decît aviația utilitară. Un avion al bazei de la aerodromul Strejnicu (lîngă Ploiești) a decolat în cîteva rînduri, parașutînd la cabanele Peștera Ialomicioara și Padina saci cu alimente proaspete și pîine, în greutate de circa 800 kg.

A apărut astfel încă un „sortiment” în lista de servicii a aviației utilitare : aprovizionarea pe calea aerului a cabanelor turistice.

V. FIROIU

coperta noastră

Actrița Irina Petrescu
(cîntîci prezentarea din
pagina 11).

Fotografle de
Hedy LOFFLER

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Științei 1, raionul 30 Decembrie. Căsuța poștală 4112. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. TARIF DE ABONAMENTE : 3 luni — 26 lei ; 6 luni — 52 lei ; un an — 104 lei. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”.

Vidraru pot fi văzute, în aceste zile, ultimele curse ale bonelor zburătoare. Ele au plutit pe deasupra colosului de beton de peste 100 000 de ori.

De la aceste înălțimi amețitoare se vede Argeșul călătorind zburător la vale. Sînt ultimele zile cînd își mai poartă apele pe vechea albă milenară. La porțile timpului bate tot mai insistent clipa în care va avea loc devierea definitivă a apelor lui. Barajul e gata să țină piept puhoiului de ape care va măsura aproape o jumătate miliard de metri cubi. Anul acesta va lua naștere un nou lac creat de om — 30 km va măsura conturul lacului. Primele cabane turistice, a căror construcție a început, își vor primi în curînd oaspeții.

Gh. MĂCĂNEAȚĂ

În deltă pătrunde tehnica nouă

După cum se știe, Directivele celui de-al IX-lea Congres al P.C.R. prevăd ca pînă în anul 1970 producția de hîrtie să crească de 1,3-1,5 ori față de 1965, iar cea de fire și fibre sintetice și artificiale de circa 2,5 ori. Se știe, de asemenea, că dezvoltarea industriei chimice este orientată în principal spre valorificarea tot mai complexă a resurselor naturale ale țării. Una din aceste resurse este stuful Deltei care, din an în an, va fi recoltat în cantități sporite. Dar pentru a recolta stuf mai mult — în actuala campanie, de exemplu, cu 1 000 000 tone mai mult decît în cea precedentă — a apărut necesitatea de a pătrunde și mai adînc în Deltă. Pentru acest lucru, în ultimul timp specialiștii români au construit utilaje de acces, printre care plutitoarele autopropulsate cu un pescaj mic (de numai 30 cm), tractoare foarte ușoare (sub 2 000 kg), vehicule tricicle cu pneuri de joasă presiune și altele. Cu ajutorul lor în iarna aceasta au fost luate în exploatare noi zăcăminte stufoase, pînă acum inaccesibile. Tot în iarna acestui an tehnicienii români au experimentat un nou agregat de joasă presiune, care are drept scop anularea efectului de călcare ce ducea la traumatizarea rizomilor — tulpini subterane ale stufului. Astfel, plantele vor putea crește în continuare nestingherite. De asemenea, specialiștii sînt pe punctul de a realiza un alt agregat capabil să recolteze și să depoziteze stuful pe o platformă proprie unde, cu ajutorul unui mecanism special, snopii vor fi balotați automat și apoi încărcăți în vehicule de transport. Acestea ar fi, în ceea ce privește exploatarea industrială a stufului, cîteva din cele mai importante noutăți ale anului 1968.

Se naște acum o întrebare : oare masiva pătrundere a tehnicii nu va aduce perturbări în echilibrul natural al Deltei ca rezervă ornitologică și ihtiologică ? Ea este, doar, o adevărată plăcă turnantă a migrației păsărilor...

Din acest punct de vedere există o grijă deosebită. Potrivit planului general de amenajări, pe un teritoriu de mai bine de 50 000 hectare au fost organizate de Academia Republicii Socialiste România două rezervații mari, declarate monumente ale naturii, în care fauna și flora se vor păstra în stare absolut naturală, putîndu-se dezvolta armonios și de aici înainte. În afară de aceasta, s-au amenajat și o serie de rezervații pentru clocit și pentru pasajul păsărilor, repartizate în tot cuprinsul Deltei. În aceste rezervații nu se va vîna, nu se va tăia sau arde stuful, iar pescuitul va fi permis numai toamna, după ce păsările au părăsit zonele respective.

Aurelian IVAN

polichineto recuperatorul

La centrul metodologic de reumatologie din București cercetarea științifică se îmbină cu încercări valoroase de aplicare în practică a diverselor experiențe efectuate în direcția recuperării funcționale a organelor tulburate de reumatism.

Polichineto recuperatorul este — după cum sugerează și denumirea sa — un aparat medical (realizat de dr. I. Stroescu) destinat restabilirii extinderilor specifice ale mușchilor. El imprimă mișcările necesare diferitelor părți ale aparatului locomotor contagiat, putîndu-se adapta la posibilitățile de efort ale oricărui bolnav și funcționînd pe baza unui ansamblu de scripeți, cabluri și greutate.

Noua realizare a Centrului metodologic de reumatologie îmbogățește aparatul medical românesc, polichineto recuperatorul urmînd să fie utilizat nu numai în clinicile de reumatologie, ortopedie sau neurologie, ci și în sanatoriile balneare de specialitate, în centrele de cultură fizică medicală sau în mediul sportiv.

Paul GOLUMBEANU

schi-lift pe dealul negru

O veche și arzătoare dorință a schiorilor din Baia-Mare și Baia-Sprie a fost de curînd împlinită.

A fost pus în funcțiune un schi-lift care deservește pîrțile de coborîre, de slalom special și slalom uriaș, pe o distanță de 400 metri de sub punctul Funicular-Stîna pînă la stația de plecare. Realizarea este merită să contribuie la o largă dezvoltare a sporturilor de iarnă în această regiune.

Vasile SĂSĂRAN

la istria, după multe secole...

La Istria se lucrează în momentul de față, sub egida Direcției monumentelor istorice, la restaurarea și consolidarea zidului de incintă din epoca romană a orașului. Începută încă din 1964, lucrarea de restaurare se desfășoară pe o lungime de circa 80 metri. Turistii care se vor opri vara aceasta la Istria vor avea prilejul — așa cum ne informează șeful șantierului de restaurare, tov. Matei Corvin — de a vizita, pe lîngă zidul de incintă refăcut, și un alt obiectiv arheologic deosebit de interesant : ruinele termelor romane, puse și ele în valoare în urma unor lucrări de consolidare efectuate în ultima vreme. Aici se pot vedea urmele sălilor mari de băi, mărginite de coloane, ușile monumentale prin care se pătrundea în terme, sălile de gimnastică etc., precum și fragmente din marea rețea a conductelor de canalizare din epoca romană.

F. B.

La ordinea zilei: MARTIȘORUL.

Fotografie de S. STEINER

spre soare-răsare...

La Eforie Nord se află în curs de finisare un nou hotel cu 11 etaje și 250 de camere, de cîte două persoane, fiecare cameră avînd baie proprie. Interesant este faptul că toate cele 250 de încăperi sînt orientate spre mare, așa încît toți locatarii lor au posibilitatea să admire, chiar din pat, vestitele răsărituri de soare ale litoralului românesc.

Constantin MOCANU

cristale... congelate

Transistoarele și diodele sîmi-conductoare, aceste minuscule elemente de bază ale tehnicii electronice din zilele noastre, se construiesc, de obicei, prin detașarea unor plăcuțe subțiri dintr-un monocristal mai mare de germaniu sau de alt material semiconductor și prin șlefuirea fină a suprafețelor acestor plăcuțe. Procesul este anevoios și costisitor, avînd și dezavantajul că favorizează un procent relativ ridicat de rebuturi. Se pare însă că abandonarea vechii metode și înlocuirea ei printr-una care să nu mai prezinte dezavantajele enumerate este un fapt pe deplin posibil. Specialiștii români au pus la punct un dispozitiv original capabil să înlocuiască operația dificilă a șlefuirii. El funcționează pe un principiu simplu. Materialul semiconductor, adus la temperatura de topire, este forțat să se scurgă printr-o fantă practică în corpul unui flotor, la fel cum se scurge pelicula de apă de pe un creion scos dintr-un pahar cu apă. Prin răcire treptată, lama de material se solidifică, căpătînd forma unei benzi continue, cu suprafețele foarte netede și cu secțiuni de ordinul milimilor de milimetru.

Primele rezultate obținute în experiențe făcute cu germaniu au fost încununate de succes. S-au obținut benzi cu grosimi de 200-300 microni care nu mai necesită

nici un fel de șlefuire. Confecționarea transistoarelor și diodelor se face mult mai comod pomîndu-se de la acest prefabricat. Desigur, noua metodă ridică probleme de precizie tehnică destul de pretențioase. Avantajele ei însă răsplătesc pe deplin eforturile specialiștilor. Prin automatizarea procedurii — fapt care preocupă în prezent pe cercetători — se va mări și mai mult rentabilitatea lui.

R. NICOLAE

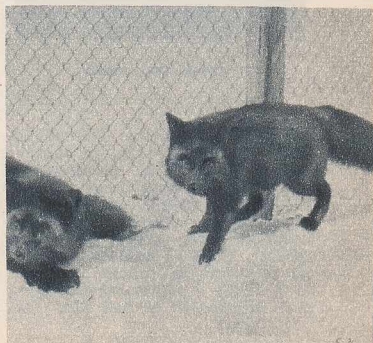
animale... elegante

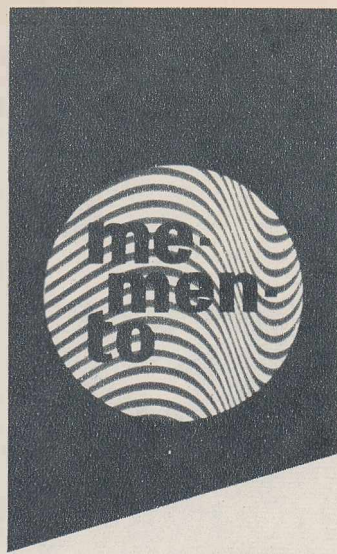
Pensionarii crescătoriei de animale din cadrul Stațiunii experimentale din Tg. Mureș a Institutului de cercetări agricole asigură anual importante cantități de blănuri de excelență calitate pentru industria de confecții.

Originare cele mai multe din ținuturi cu climă rece (Alaska, Groenlanda, Siberia), vulpile argintii sau cele platinat și albastre, nurile și nutriile se simt perfect în pădurea din apropierea orașului de pe Mureș unde sînt adăpostite, hrănite și îngrijite. Prolificitatea lor a crescut. De curînd, în această crescătorie s-a produs un caz rar: o vulpe argintie a făcut deodată 9 pui (prolificitatea medie fiind la această speță de 4,2 pui, iar la vulpile albastre de 10-12 pui).

Blana de cea mai bună calitate se obține în perioada 25 ianuarie-15 februarie, după care animalele încep să năprlească. În prezent, una din preocupările de seamă ale colectivului de cercetători din cadrul crescătoriei este selecționarea de reproducători de valoare pentru alte crescătorii și ferme. De asemenea, se face interesant studiul privind creșterea prolificității și obținerea unui spor calitativ al pieilor.

Ștefan IZSAC

televizlune

Duminică 6 martie. De la Ljubljana se transmit în continuare principalele meciuri ale campionatului mondial de hochei pe gheață. Vom vedea: Suedia-S.U.A. (18.00) ■ Sextetul „Perișca”, Aurelia Fătu-Răduțu, Maria Butaciu-Dragu, Ana Piuaru-Gavrilescu, Elmas Ismail, Constantin Cocriș — într-o emisiune de „Cin-tece de viață nouă” (20.10) ■ Filmul românesc (slab) „Runda 6” (20.40).

Marti 8 martie. Emisiunea „Colecții și colecționari” ne prezintă câteva frumoase costume populare (20.00) ■ „De ziua noastră” (adică a noastră, a femeilor) (20.20) ■ Filmul românesc „Darcleó” merită să fie văzut sau revăzut (21.50).

Miercuri 9 martie. Seară de teatru — „Cidul” de Corneille în interpretarea studenților Institutului „I. L. Caragiale”, clasa conf. univ. Eugenia Popovici (20.00).

Joi 10 martie. Din nou Ljubljana: Cehoslovacia-Canada (14.30) ■ ...și U.R.S.S.-Suedia (18.00) ■ Se împlinesc 80 de ani de la nașterea lui George Topîrcăanu. Vom asculta, într-un montaj literar, câteva dintre cunoscutele lui balade vesele și triste (20.10) ■ „Jucătorul de șah”, cunoscuta novelă a lui Ștefan Zweig, a fost ecranizată. Doi excelenți actori: Curd Jürgens și Claire Bloom (21.30).

Vineri 11 martie. Un „Ham, Chiț, Miau” pentru cei mici și un film documentar, „Poveste despre lumină”, pentru cei mai marișori (19.15) ■ „Săptămîna” (20.00) ■ O călătorie în ...Olimp, însoțită, bineînțeles, de „Teleglob” (21.10) ■ U.R.S.S.-Canada la hochei pe gheață (21.30).

Olga Tudorache.

Simbătă 12 martie. Teleenciclopedia (20.00) ■ Teatru în studio: „Omul e om”. În premieră pe țară, piesa pe care însuși autorul ei, Bertolt Brecht, a denumit-o „farsă feroce” (21.00) ■ Emisiunea intitulată „Mic concert de muzică ușoară”. Vrem să credem că „mic” nu se referă la calitate... (23.00). În general, o săptămîna fără prea mari teletentații și mai ales fără „Sfîntul”...

cartea

■ Demnă de a fi menționată apariția în colecția „Cărțile ostășului” (Editura militară) a volumului Iubita lui Bălcescu (trei nuvele și ca postscriptum un articol: „Douăzeci de ani”) de G. Călinescu. Textul este îngrijit și adnotat de Al. Piru și are un Cuvînt înainte al autorului la ediția primă a acestor trei nuvele, cărora li se putea adăuga și a patra — Necunoscut.

■ După o bună Introducere în literatura latino-americană, Francisc Păcurariu vine cu câteva remarcabile Schițe pentru un portret al Americii Latine (Editura tineretului, colecția „În jurul lumii”).

■ Două volume de versuri: unul de debut, al lui Barbu Cioculescu — Cerc deschis (dar marcînd o maturitate poetică și un sunet liric care nu mai țin de ingenuitățile debutului) și altul, al lui Petre Stoica — Miracole (diversificînd și accentuînd în genere date cunoscute anterior despre universul poetic).

■ Un prozator interesant, deși foarte rar prezent în librării, este Marin Ioniță. A publicat recent (după o bună novelă — Rădita — apărută mai demult, și după câteva proze scurte răspindite prin presa literară și reluate acum în carte) un volum nou — Sile Voiașorului (povestiri, Editura tineretului), care nu-l dezmințe similitățile.

■ Admirabil volumul recent apărut Monumentele naturii din România de Emil Pop și N. Sălăgeanu în Editura Meridian.

■ Două cărți de muzicologie: Elena Drăgulinescu-Stînghe — Amintiri, și Claude Debussy — Domnul Croche antidiletant, amîndouă la Editura muzicală.

■ O utilă carte despre Dimitrie Anghel publică la Editura tineretului istoricul și criticul literar Teodor Virgolic. Grupată în capitolele Viața, Poetul, Prozatorul, Publicistul, Colaborarea cu St. O. Iosif și însoțită de o cuprinzătoare bibliografie (selectivă) și iconografie, cartea e de natură a ne releva un profil complex al lui Anghel, iar în Teodor Virgolic un istoric literar metodic, harnic și perseverent.

■ Un nou volum de versuri — Ziua a șasea — publică la Editura pentru literatură Violeta Zamfirescu, dovedindu-se astfel una dintre cele mai fecunde poete ale noastre.

■ Două cărți de istorie literară de mare interes, atacînd domenii și autori dintre cei mai controversați. Este vorba de Viața lui

Alexandru Macedonski a lui Adrian Marino și Eugen Lovinescu, critic literar de Ileana Vrancea, ambele apărute în seria „Monografii critice” a Editurii pentru literatură. Sînt două scrieri pe care nu numai specialiștii, ci și publicul larg le vor consulta cu mare folos. Cei doi autori au depus, se vede, intense eforturi documentare și mai ales în sensul interpretării obiective a faptelor.

disc

■ Ileana Constantinescu apare (pe coperta discului) într-un costum național de-o rară frumusețe și într-o foarte ornamentată odaie țărănească (după toate probabilitățile de la Muzeul satului, mai ales că arată a fi din altă regiune a țării decît costumul) și ne cîntă: „Am avut drăguț în sat”, „Vine dorul primăvara”, „Vii neicuță ori nu vî?” și „De cînd mama m-a făcut”. Acompaniază Nicu Stănescu în fruntea formației sale instrumentale.

■ Alla Bajanova — o bună interpretă, un stil cu totul personal. Ascultați „Trei valsuri” de Zwasman și veți avea o neașteptată întîlnire cu trei cîntărețe, trei vîrste, trei temperamente într-o singură interpretare: Alla Bajanova. Pe același disc mai întîlnim romanța „Numai tu” de George Grigoriu, „Viața e cel mai frumos roman” și „Noapte de mai” (EDC-635).

■ Au apărut în sfîrșit și The Playboys (după ce i-am avut pe „The Federals”). Același gen, altă interpretare. Se poate, eventual, suporta: „Sweet little sixteen”, „Zip a dee dooda”, „You can't sit down”, „Baby don't go”, „Boys” (de Lennon și McCartney) și așa mai departe (că tot nu putem înțelege despre ce e vorba, întrucît casa noastră de discuri continuă să refuze să ne dea și traducerea titlurilor). Soliști vocali: Bobby Shafto și Carol Kay (EDD-1115).

■ După „Los Paraguayos I, II, III, IV” a apărut spre bucuria „paraguayiștilor”... „Los Paraguayos V”. Tot cu Luis Alberto del Parana în frunte. Chitarele îl acompaniază, „Los Paraguayos” îl îngîna și totul este bine spre fericirea ascultătorilor acestei muzici (EDE-0217).

plastică

■ Galeria din bd. Magheru: Ana Iliuț expune — a treia oră — desen și gravură în lemn. Creștie izvorînd realist dintr-un simț epic opulent și hîtru pentru scenele și tipologiile caracteristice locurilor cercetate. Episodul anecdotic (situații cotidiene din traiul rural) e însă transfigurat prin vervă caldă, cu nerv liric; duh moldovenesc ce-i colorează arta cu nuanțele unei vitalități discret senzuale, marcată în dinamica de curbe și volute a liniei, în picturalitatea de catifelări și transparențe a materiei colorate. Această spontaneitate și picturalitate în xilografie (gen care — prin natură materială și tradiție tehnică — este mai curînd frust și aspru) e izbînda artistei care și-a elaborat limbajul după trebuința estetică a firii ei. Vechiul său fond spontan realist e sporit intelectual cu o grefă de modernitate — ritmica decorativă relevă robustețea, rafinarea grafiei scoate la iveală poezia. În portrete primează acuziunea realistă iar fantezia comentariului caligrafic, luministic, ritmic, cuceresc în compoziții precum „La zmeură”, „Tesațoarea”, „Păsări”, „Fată cu boboci” și altele care restituie realitatea cu o mare dobîndă de spirit și grație.

■ Bătrîna feerie care a încîntat generațiile precedente își mai scutură din cînd în cînd colbul, sunînd din rime și din pîntenii eroilor: Trandafirii roșii de Zaharia Birsan (în regia lui Nic. Moldovan) la Teatrul de stat din Arad.

■ Thomson Wilder e cunoscut în țara noastră mai ales prin piesa „Orașul nostru”. Iată că Teatrul evreiesc de stat îi prezintă comedia Peșitoarea, în care facem cunoștință cu resursele satirico-comice ale autorului american. Protagonistă — artista emerită Sevilla Pastor, creînd o peșitoare cu mult haz și vervă comică. Remarcabilă activitatea, de tinută artistică, dusă de regizorul George Teodorescu pe această scenă, ca și decorurile Adinei Reich.

■ Joacă și copiii din sală, participînd la acțiunile de pe scenă în piesa celor doi autori cehi Josef Pehr și Leo Spacil, jucată de „Tăndărică”. Alături de eroi, „spectatori” cîntă, fac gimnastică etc. Culiver în țara păpușilor e un pretext păpușesc care soliciță și calitățile de actori-interpreti ale minutorilor, remarcîndu-se Brîndușa-Zaita-Silvestru și Valeriu Simion. Inspirată, în tonul spectacolului, regia lui N. Massim. De la cadrul scenografic ne-am fi așteptat la o mai bogată fantezie.

moarte), printr-un efort de puritate palladiană (Artista pare să-i închine lui Pallady o pioasă admirare.) Cu mai stringentă organizare a paginii, cu mai supravegheate alăturări de culoare, aceste agreabile trăsături și-ar fi sporit efectul artistic.

teatru

Unele dintre spectacolele actuale sînt mai „interesante”, altele — „reușite”, dar adevăratele evenimente artistice ale stagiunii le așteptăm încă. Deocamdată, remarcabil e doar... eclecticismul alcătuirii unor repertorii. Așteptăm. Primăvara e proprie chiar și pentru florile... de stil în teatru.

■ Alexandru Arbuzov — autorul pieselor „Tania”, „Căsuța de la marginea orașului”, „Ani de pribegie”, „Poveste din Irkutsk” etc., etc. — este înfățișat de Teatrul Muncitoresc C.F.R.-Giulești cu ultima sa lucrare Bietul meu Marat. Dezbateri despre etică, despre idealuri, despre responsabilități, țesută de dialog exclusiv a trei eroi. Accente lirice sau comice inspirate, uneori însă prea mult „melo”. O regie fluidă, firească (Geta Vlad) și mai ales o bună interpretare. Mariana Mișuț dă un mic recital de măiestrie actoricească pe game și tonuri complexe; în ordine valorică o acompaniază Corneliu Dumitraș și Nicolae Pomoje.

■ Stăruitor, perseverent, entuziast, actorul Felix Caroly și-a văzut realizat primul său spectacol de pantomimă (nu recital), Cu capul în nori, în care e autor și regizor. Inițiativa, bazată

Mariana Mișuț și Corneliu Dumitraș.

pe un text satiric privind probleme de comportament ale copiilor e deci salutară. Aceasta, deși textului nu i-ar fi stricat încă un pic de umor, interpretărilor (lipsiți de obișnuința genului) un pic de vioiciune și muzicii un plus de inspirație și... surdina. (Teatrul „Ion Creangă”).

■ Bătrîna feerie care a încîntat generațiile precedente își mai scutură din cînd în cînd colbul, sunînd din rime și din pîntenii eroilor: Trandafirii roșii de Zaharia Birsan (în regia lui Nic. Moldovan) la Teatrul de stat din Arad.

■ Thomson Wilder e cunoscut în țara noastră mai ales prin piesa „Orașul nostru”. Iată că Teatrul evreiesc de stat îi prezintă comedia Peșitoarea, în care facem cunoștință cu resursele satirico-comice ale autorului american. Protagonistă — artista emerită Sevilla Pastor, creînd o peșitoare cu mult haz și vervă comică. Remarcabilă activitatea, de tinută artistică, dusă de regizorul George Teodorescu pe această scenă, ca și decorurile Adinei Reich.

■ Joacă și copiii din sală, participînd la acțiunile de pe scenă în piesa celor doi autori cehi Josef Pehr și Leo Spacil, jucată de „Tăndărică”. Alături de eroi, „spectatori” cîntă, fac gimnastică etc. Culiver în țara păpușilor e un pretext păpușesc care soliciță și calitățile de actori-interpreti ale minutorilor, remarcîndu-se Brîndușa-Zaita-Silvestru și Valeriu Simion. Inspirată, în tonul spectacolului, regia lui N. Massim. De la cadrul scenografic ne-am fi așteptat la o mai bogată fantezie.

muzica

■ La Filarmonică — un program în care muzica nouă este înfățișată în câteva trăsături definitorii. Cu „Luminații” de Benjamin Britten pe versuri de Arthur Rimbaud intrăm în zona lirică unde se simte bine inspirația acestui muzician englez. Cu Simfonia di tre re, reînțîlnim dramatismul concentrat al compozitorului francez Arthur Honegger. O primă audiere „Concertul pentru suflători, pian și percuție” ne informează asupra creației recente a tinărului compozitor din țara noastră, Walter Mihaj Klepper. În sfîrșit, lucrarea „Threny”, un cîntec funebru, în spiritul orașilor funebre antice, pentru victimele de la Hiroshima, ne pune în contact cu creația celui mai reprezentativ compozitor polonez din generația tinărară: K. Penderecki (sala Ateneului, 5 și 6 martie).

■ Activitatea Studioului de operă al Conservatorului „Ciprian Porumbescu” s-a integrat în ultima vreme stagiunii muzicale prin producții permanente. Al doilea spectacol cu opera „Cavalleria rusticana” de Leoncavallo, în interpretarea studenților, are loc la 17 martie în sala studioului (str. Știrbei Vodă nr. 33).

■ Tinărul compozitor Adrian Răju își va asculta, într-o primă audiere publică, „Simfonia” în concertul Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. Dirijează Nicolae Boboc (din Timișoara). Solistul orchestrei este un oaspete din R.D.G. foarte cunoscut la noi, pianistul Dieter Zechlin.

cinema

■ Lumina verde — o oră și jumătate de plimbare prin Moscova, în tovarășia unui proaspăt conducător auto. Puțină fantezie regizorală, multă tinerețe, puțin umor; în general, un film căruia i se potrivește bine cuvîntul „agreabil”. Realizator: regizorul sovietic V. Azarov.

■ A fost cîndva hoț (regia Ralph Nelson) — o poveste jumătate polițistă, jumătate sentimentală, pe care o uităm repede, chiar dacă ne atrage pe moment. Nu-i uităm însă pe actori: Alain Delon (Rocco și frații săi, Ghepardul, Laleaua neagră), Jack Palance (un foarte bun actor american pe care l-am văzut într-o superproducție de duzină, Mongolii). De reținut și numele unei tinere actrițe și dansatoare — Ann Margret, partenera lui Elvis Presley în mai multe filme.

■ În pustiu Patagoniei. Fără balastul melodramatic (crime pasionale, iubiri fulgere, răzbunare fatală), filmul regizorului argentinian Lucas Demare (Zafra, Rosita) ar fi rămas un document cîștit despre sacrificiile primilor exploratori ai zăcămintelor petrolifere din Patagonia.

■ Pentru prima oră pe ecranele noastre: Nino Manfredi, Michele Mercier (Ani elocutori), Jean-Louis Trintignant, Catherine Spaak (Depășirea).

■ Săracă în noi evenimente cinematografice, săptămîna aceasta reține mai ales prin câteva reluări ale unor filme de valoare: Saga, Cine ești dumneata, domnule Sorge? și prin prezența — în continuare — pe ecrane a celor două filme ale lui Tony Richardson — Tom Jones și Gustul mîrii.

Nino Manfredi.

În marele for al țărănimii cooperatiste

O DISCUȚIE ÎN PREAJ- MA CONGRESULUI PEN- TRU ÎNFIINȚAREA UNI- UNII NAȚIONALE A CO- OPERATIVELOR AGRI- COLE DE PRODUCȚIE.

Peste două zile se va deschide în Capitală Congresul de înființare a Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție. Acest eveniment de mare însemnătate politică și economică se înscrie în ansamblul măsurilor luate de partidul nostru la cel de-al IX-lea Congres în vederea îmbunătățirii conducerii și planificării agriculturii. Cei 5 500 de delegați, aleși în adunările generale ale cooperativelor agricole, în conferințele raionale și regionale, sînt chemați să dezbată temeinic proiectele de Statut al cooperativei agricole, al uniunilor cooperative și al Casei de pensii.

Crearea uniunilor — organe proprii de conducere și îndrumare a agriculturii cooperatiste — va contribui la coordonarea eforturilor cooperativelor pentru sporirea producției agricole, valorificarea acesteia, rezolvarea unor probleme social-culturale, precum și mijlocirea relațiilor dintre cooperativele agricole și alte unități. Uniunile cooperatiste corespund unor necesități reale, de mult simțite, ale cooperativelor agricole. Tocmai de aceea în adunările generale ale cooperativelor agricole și în conferințele raionale și regionale țărănimea și-a exprimat satisfacția față de măsurile luate de partid, față de cele trei proiecte de Statut puse în dezbatere. În legătură cu sarcinile care revin Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție am adresat câteva întrebări unor cadre din comisia de organizare a Congresului de înființare a Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole.

(Continuare în pag. 6)

Lanurile de grâu de la G.A.S. Lenauheim sînt pregătite minuțios în fiecare an în vederea obținerii de recolte sporite.

În ce va consta sprijinul acordat cooperativelor agricole pentru sporirea producției agricole vegetale și animale?

Răspund ing. agronom VASILE BORZA și ing. zootehnist CAZIMIR MOLDOVAN :

Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1965 a precizat clar care sînt atribuțiile uniunilor : sprijinirea cooperativelor agricole pentru creșterea continuă a producției marfă și a veniturilor țărănimii, în organizarea muncii, normarea și retribuirea ei, în utilizarea rațională a fondurilor de investiții. Atribuțiile sînt cuprinse și în proiectul de Statut al uniunilor cooperatiste unde se arată, printre altele, că acestea vor asigura orientarea și organizarea producției, sprijinind, în colaborare cu consiliile agricole, introducerea tehnicii celei mai înaintate în procesul de producție.

Congresul, care se va desfășura în zilele următoare, va dezbate pe lîngă alte probleme cum va fi acordat sprijinul necesar în ce privește executarea lucrărilor agricole, rezolvarea altor numeroase probleme ca aprovizionarea cu semințe, material săditor, procurarea și buna folosire a îngrășămintelor chimice etc.

În conferințele raionale și regionale au fost făcute numeroase propuneri privind acțiunile comune care pot fi întreprinse de cooperativele agricole, cu sprijinul uniunilor, în vederea sporirii producției agricole. Cele mai multe din ele se referă la folosirea rațională a pămîntului prin lucrări de irigații, desecări, îndiguiri, combatere a eroziunii solului și altele. La Galați, mai mulți vorbitori au propus să se

întreprindă lucrări comune care să asigure creșterea debitului de apă al lacurilor existente în raionul Făurei. Pe această bază se pot iriga în următorii ani mii de hectare. Alții s-au referit la necesitatea ca prin acțiuni comune să se îndiguiască o parte din malul stîng al Siretului, pentru a preveni inundațiile care provoacă, în unii ani, pagube importante.

La conferința pentru constituirea Uniunii regionale Oltenia s-a subliniat ce trebuie întreprins pentru punerea în valoare a terenurilor situate în pantă, prin plantarea lor cu viță de vie și pomi, terenuri care reprezintă o bună parte din suprafața regiunii. În 172 de cooperative se fac intense lucrări de amenajare a terenului în vederea irigații. Valorificînd bogata rețea hidrografică a Olteniei, în anul viitor se vor putea extinde suprafețele irigate cu încă 14 300 ha, iar pînă în 1970 cu încă 50 000 ha.

Uniunile cooperatiste vor sprijini cooperativele agricole în sporirea producției zootehnice. În acest scop, încă din primăvară se vor întreprinde unele măsuri de sporire a producției de furaje, organizîndu-se acțiuni comune ale mai multor unități pentru îmbunătățirea pășunilor și fînețelor. În conferințele regionale și raionale s-au făcut propuneri privind organizarea de îngrășătorii, iar prin contribuția mai multor cooperative să se construiască complexe avicole, fabrici de furaje combinate etc. Împreună cu consiliile agricole, uniunile cooperatiste vor studia trecerea la profilarea producției, țînîndu-se seama de specificul fiecărei cooperative agricole. Acțiunea se va desfășura treptat, pentru a nu se produce perturbări, la început în ce privește fermele de păsări și porci, iar apoi în celelalte sectoare zootehnice.

Bineînțeles, sînt numai cîteva din numeroasele probleme legate de sporirea producției, pe care uniunile cooperatiste le vor rezolva.

Ce se va face în scopul îmbunătățirii activității economico-financiare?

Răspunde ing. agronom VASILE TRUDESCU :

Activitatea de producție a cooperativelor agricole nu poate fi despărțită de cea economico-financiară. O sarcină importantă a uniunilor cooperatiste este să ajute în mod concret cooperativele agricole în utilizarea rațională a fondurilor de investiții și a mijloacelor materiale de care dispun. Proiectele de Statut supuse spre dezbateri și aprobare congresului conțin multe prevederi în această privință.

Consiliile de conducere din cooperativele agricole vor primi un sprijin concret și multilateral din partea uniunilor cooperatiste în ce privește activitatea economico-financiară. Pe lîngă contabilii șefi ai cooperativelor agricole, plătiți de către stat, la fiecare patru unități va exista cîte un îndrumător contabil care va acorda asistența necesară. Se va asigura astfel o conducere mai calificată a activității financiare și ținerea unei evidențe mai bune.

O problemă de mare importanță este dezvoltarea continuă a proprietății cooperatiste. Experiența a demonstrat că singura cale de asigurare a creșterii bunăstării țărănimii este sporirea continuă a acumulărilor, efectuarea unui volum cît mai mare de investiții pentru nevoile producției. Uniunile raionale și regionale vor sprijini cooperativele agricole să pună deoparte sumele destinate dezvoltării, în continuare, a producției. În această privință este deosebit de valoroasă indicația Plenarei C.C. al P.C.R. din noiembrie 1965, potrivit căreia fondul de acumulare se fixează în raport de un singur indicator, și anume valoarea producției nete. Plenara a indi-

cat ca fondul de acumulare să se fixeze între 18 și 25 la sută din valoarea producției nete, iar cel de consum între 75 și 82 la sută. Este un sistem stimulator. Cooperatorii sînt cointeresați mai mult în activitatea pe care o depun pentru că știu că cel puțin 75 la sută din rezultatul muncii lor revine fondului de consum.

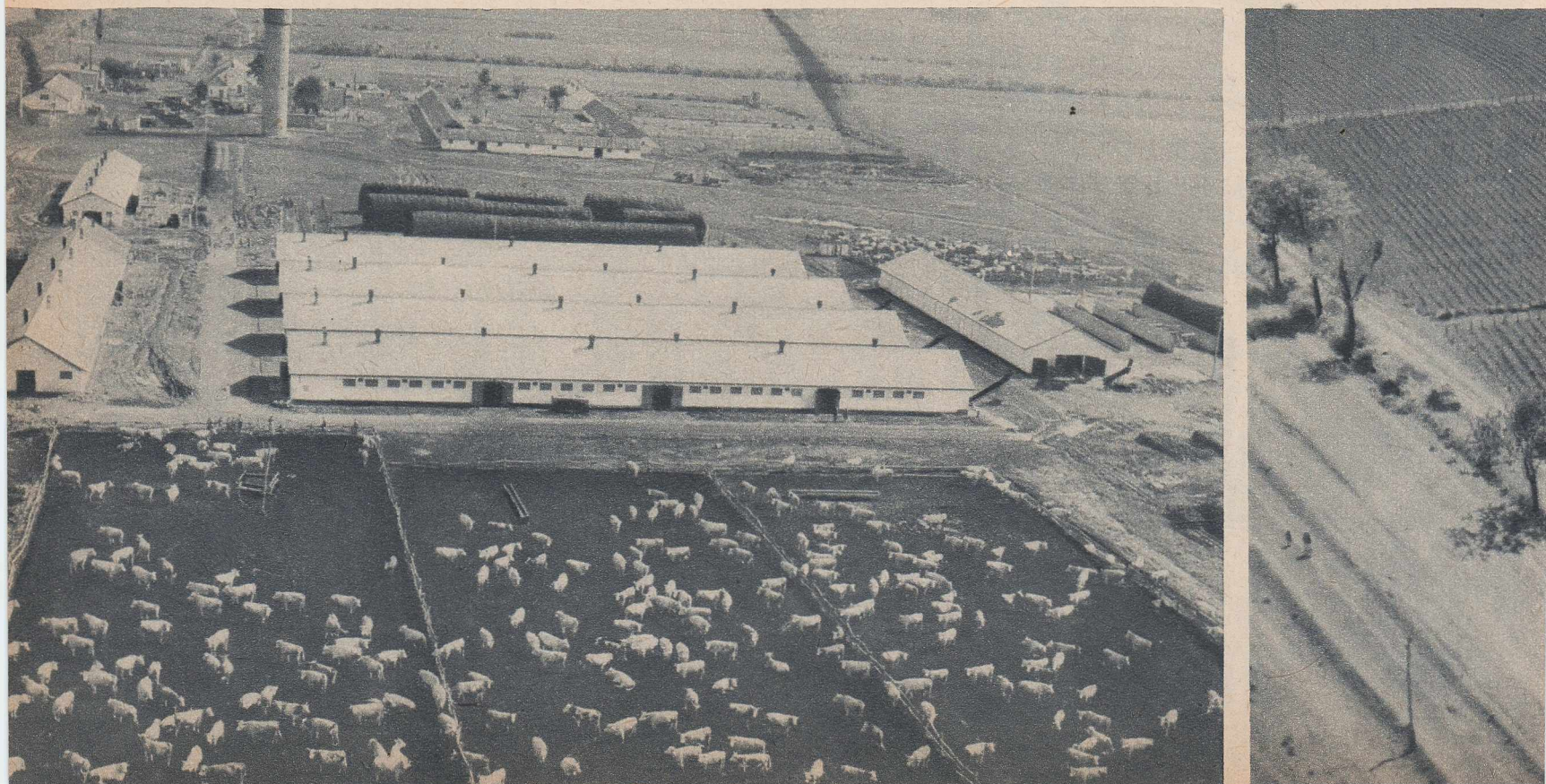
Cum vor fi rezolvate problemele legate de aprovizionarea cooperativelor agricole?

Răspunde CONSTANȚIN ȘERBAN :

Cooperativa agricolă fiind o unitate socialistă mare, cu sute și chiar mii de hectare de teren, are nevoie pentru buna desfășurare a producției de numeroase utilaje și materiale. Mai ales acum, în condițiile intensificării producției, procurarea lor la timp este de cea mai mare însemnătate. Pînă acum aprovizionarea cu utilaje și materiale se făcea pe foarte multe căi : Oficiul central de aprovizionare tehnico-materială din Consiliul Superior al Agriculturii ; cooperația de consum ; Agrossem ; unitățile Ministerului Comerțului Interior ; ale fostului Minister al Transporturilor și altele. Tocmai de aceea aprovizionarea era dificilă și multe cooperative trebuiau să cheltuiască bani mulți pentru procurarea unui lucru care, de multe ori, costa puțin. În al doilea rînd, lipsite de îndrumare, cooperativele agricole își cumpărau diferite materiale și utilaje de care nu aveau absolută nevoie, imobilizînd astfel fonduri care puteau fi folosite în scopuri productive.

Așa cum s-a subliniat și la Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1965, uniunile raionale ale cooperativelor agricole vor avea rolul principal în aprovizionarea unităților din raza lor de activitate, corespunzător nevoilor procesului de producție. Congresul va stabili cum să se organizeze aprovizionarea cu

Vedere de ansamblu a sectorului zootehnic al G.A.S. Urseni, regiunea Banat.

gingășie
vitează

de Eugen FRUNZĂ

Stau în fața hirtiei albe și mă simt ca pierdut în mine însumi. Parcă un duh al meu, nevrednic, mi-ar paraliza deprinderea în ale scrisului și mi-ar sufla gândul cu tăceri.

De fapt, aș voi să scriu despre femeie și frumusețe. Mai cu seamă despre ochii femeii reflectați în oglinzile acestei țări; despre zborul păsărilor și firul de mătase petrecut în ac; despre glasul florilor și curcubeiele din părul iubitei; despre izvorul vrăjit al atîtor poeme; despre femeia care își împrumută chipul atîtor ceruri eliberate.

Aș voi să scriu despre mamă și luptătoare; despre leagănul vegheat în speranțe și suris; despre marea istorie a lumii, cu nume de femeie, ca și despre zilnica strădanie de mai înalt și mai bine.

Despre toate acestea aș voi să scriu, și încă despre multe altele. Dar stau în fața hirtiei albe și nu pot decît să-mi desenez, palidă și frîntă, intenția. Pentru că nu-mi încap în cuvînt întregul.

Dar am auzit aseară din gura unui tînăr poet niște cuvinte foarte frumoase și mă grăbesc să le țin în cununa ta, femeie cu ochi instelați și cu mâini de aur.

Spuinea poetul: „Politica partidului nostru e darul cel mai de preț pe care istoria l-a făcut poporului român“. Și iată, acum, frumosul adevăr țîșnit din inimă, fără pretenții de citat țî-l dărui, la rîndu-mi, ție, pârtașă la marele dar al istoriei.

Astăzi, aici, se împlinesc și visurile tale de atîtea ori ucise și renăscute din cenușă. Căci tu ai fost de-a pururi îndrăgostită cutezătoare, rîvnind un țărîm cu soare mult și cu poduri de mărgean plecate în vîitor.

Mă gîndesc la ceea ce se petrece în jurul meu și la prezența ta în toate. Îți zăresc pretutîndeni chipul. În marile uzine moderne și la planșeta arhitectului; președintă de cooperativă agricolă sau cercetătoare în știință.

Te văd participînd activ la cele mai mari evenimente și la rezolvarea celor mai înalte probleme de stat. Ești deputată, sau entuziastă gospodină a cartierului, sau excelent mesager al artei românești pe cele cinci continente.

Și, pe lîngă toate acestea, sau mai presus de toate, îți recunosc pretutîndeni gestul suav al dragostei și cîntecul de leagăn.

În fond pentru tine „darul cel mai de preț al istoriei“, cucerit cu atîtea jertfe (pentru că și darurile autentice își cer uneori tributul de singe și de suferință), a fost de două ori izbăvitor, așa cum încă Marx prevăzuse. Ți-ai cîștigat demnitățile deplină în cadrul societății, dar și acea demnitate îndelung refuzată a ființei în sine, a celui mai intim și tulburător univers.

Iată-mă acum dinaintea filei albe, încercînd zadarnic să te laud pe măsură și să-ți închin urarea cuvenită.

Îngăduie totuși de ziua ta să-ți anim la piept un mărțișor, să-ți sărut mîinile și să te numesc gingășie vitează.

îngrășăminte chimice, insectofungicide, utilaje, unelte, semințe din soiuri valoroase, materiale pomiviti-cole, medicamente de uz veterinar și altele. În acest scop, Uniunea Națională va crea, treptat, pentru unele materiale și utilaje, baze proprii de aprovizionare. În felul acesta cooperativele vor putea avea la îndemînă tot ce le va trebui pentru a-și satisface nevoile producției.

În ce va consta
asistența juridică a-
cordată cooperati-
velor agricole?Răspunde juristul
LEANDRU CIHOVSCHI-
LEONAȘ :

Pe lîngă asigurarea asistenței juridice, uniunile cooperatiste se vor ocupa și de reprezentarea intereselor cooperativelor agricole în relațiile cu organele și organizațiile de stat și cooperatiste. Și această problemă va fi rezolvată de congresul care se va desfășura curînd.

Cooperativele agricole sînt organizații socialiste cu caracter economic și care întretin raporturi cu organele și organizațiile economice de stat și cooperatiste. Pînă acum cooperativele au fost lipsite de un organ care să le reprezînte interesele. Pentru remedierea acestei situații se organizează oficii juridice în cadrul uniunilor raionale, regionale și la Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție.

Cu ce se vor ocupa ele ?

În primul rînd vor organiza informarea conducerilor cooperativelor agricole asupra legilor care apar. Acest lucru este necesar deoarece, de pildă, erau o serie de prevederi pe care unitățile nu le cunoșteau și din această cauză nu puteau beneficia de anumite avantaje. Așa sînt, spre exemplu, unele prevederi mai puțin cunoscute cu privire la cultura unor plante tehnice.

Asistența juridică are ca scop sprijinirea cooperativelor în ceea ce privește încheierea contractelor de valorificare a surplusului de pro-

duse, a contractelor de aprovizionare și prestări de servicii; elaborarea documentelor cu privire la schimburile de produse agricole; organizarea acțiunilor de interes comun cu participarea economică a mai multor cooperative agricole și organizații de stat (irigații, desecări, îndigui, ameliorări de terenuri, lucrări de electrificare, sere, întreprinderi pentru furaje combinate, îngrășarea animalelor, prelucrarea și conservarea produselor agricole și altele). De asemenea cooperativele agricole vor fi reprezentate în fața instanțelor judecătorești. În legătură cu asistența juridică se va organiza, potrivit legii, arbitrarea litigiilor dintre cooperativele agricole, precum și a litigiilor dintre acestea și organizațiile economice intercooperatiste.

În toate aceste activități economice, juridice și social-culturale cooperativele agricole vor găsi la uniuni sprijinul de care au nevoie pentru ca interesele legate de complexa lor activitate să fie reprezentate în modul cel mai eficient.

Care sînt sarcinile
Casei de pensii și cum
va funcționa ea?Răspunde VASILE
VAIDA :

La Congresul pentru înființarea Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție va fi supus spre dezbateri și aprobare, alături de celelalte documente, Statutul Casei de pensii a cooperativelor. Pe baza indicațiilor celui de-al IX-lea Congres al partidului va fi rezolvată, astfel, o importantă problemă socială a satului și anume: pensionarea la bătrînețe și în caz de incapacitate de muncă. Este vorba de asigurarea bătrîneții unui mare număr de oameni. Așa cum reiese dintr-un recensămînt făcut nu demult, în cooperativele agricole există circa 1 100 000 bătrîni.

Cum va fi organizat sistemul de pensionare? Principiile sînt cunoscute din proiectul de Statut al

Casei de pensii. Merită amintite cîteva lucruri. Fondurile necesare se constituie prin contribuția cooperativele agricole și a țărănimii. Astfel, cooperativele agricole vor depune 3,5 la sută din valoarea producției pe care o obțin. Cooperatorii vor contribui lunar cu 5 sau 10 lei, la alegerea fiecăruia. Această contribuție va aduce un spor lunar de 5 sau 10 lei la pensia de bază pentru fiecare cinci ani în care cooperatorul a dat această contribuție. Dacă cineva depune 10 lei lunar timp de 5 ani, va primi un spor de 10 lei la pensia de bază. Pentru 10 ani, sporul la pensia de bază va fi de 20 lei, pentru 30 de ani — 60 lei etc. Bineînțeles, pe lîngă pensia lunară bătrînii primesc ajutoare în natură de la cooperativa agricolă din care fac parte, beneficiază, în continuare, de lotul de teren aflat în folosință personală și au dreptul de a munci pe măsura puterilor lor.

Cît privește atribuțiile Casei de pensii, ea se va ocupa de organizarea filialelor regionale și raionale, de evidența pensionarilor, încasarea cotizațiilor etc. Organele regionale și raionale ale Casei de pensii vor îndruma și verifica modul în care cooperativele agricole calculează, țin evidența și depun contribuția la fondul de pensii.

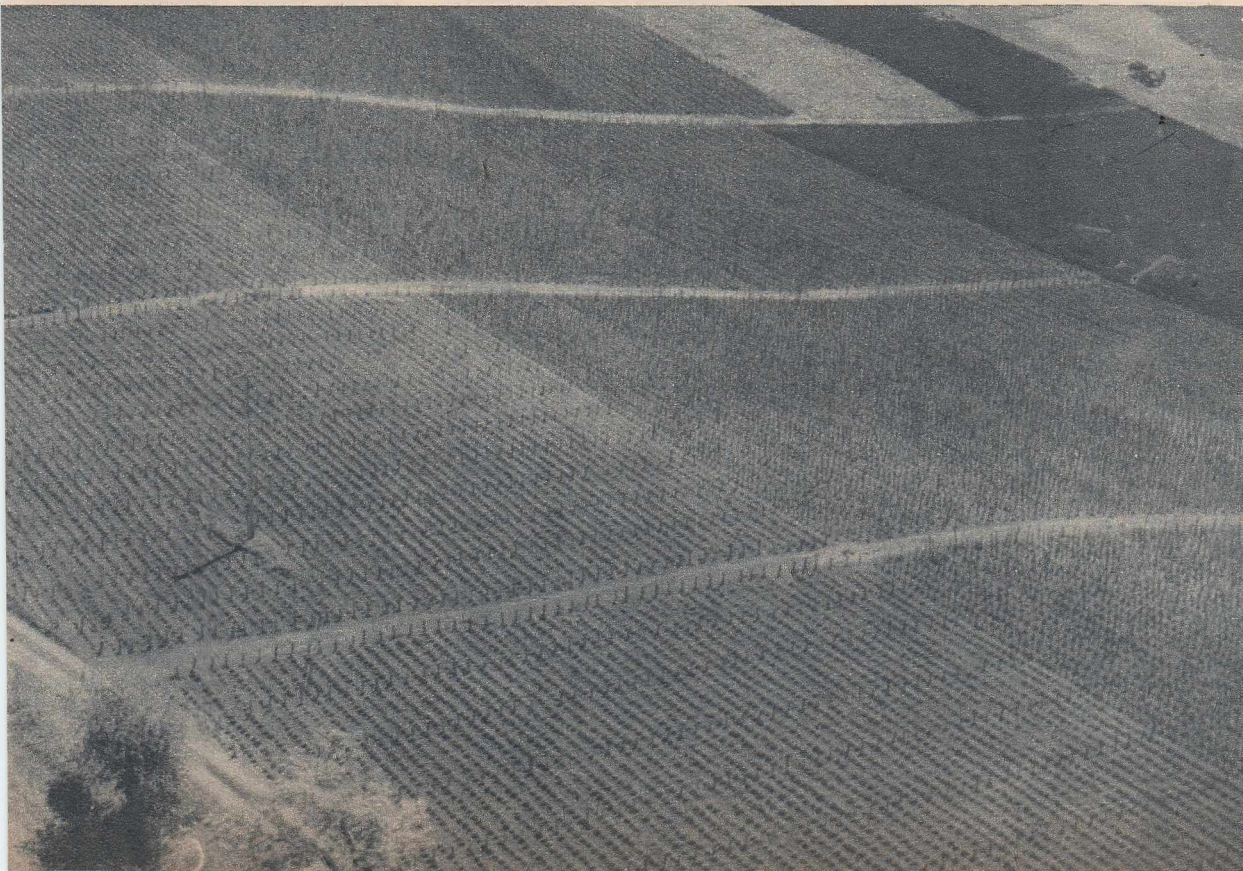
Este important ca, încă de pe acum, să fie depusă cu regularitate contribuția cooperativelor pentru a se forma fondurile necesare, astfel ca de la începutul anului 1967 să se poată trece la plata pensiilor.

★

Măsurile elaborate de conducerea de partid și de stat privind îmbunătățirea conducerii și planificării agriculturii, concretizate și în crearea uniunilor cooperatiste, sprijinite și aprobate de milioanele de cooperatori vor contribui la înflorirea satelor, ridicarea nivelului de trai material și cultural al oamenilor muncii de la sate, sporirea aportului țărănimii la avîntul economiei naționale, al întregii societăți, la creșterea bunăstării poporului.

Interviuri luate de I. HERȚEG

Viile Gospodării agricole de stat Orșoara, regiunea Banat, amenajate în pantă, aduc importante venituri anuale și constituie un exemplu de valorificare superioară a suprafeței disponibile.

15-21 martie: recensămîntul populației și locuințelor

Dacă astăzi este un adevăr îndeobște cunoscut că nici un stat modern nu se poate dispensa de cunoașterea numărului locuitorilor săi, a răspîndirii lor teritoriale, a structurii populației după vîrstă, sex, ocupație, pregătire, profesie etc., apoi forme embrionare ale unei asemenea cunoașteri necesare găsim cu mult timp în urmă.

Într-unul din numerele trecute am prezentat aspecte ale unor recensăminte — sau mai bine zis operații ce pot fi incluse în categoria aceasta — efectuate pe teritoriul țării noastre. Se știe, de pildă, că domnitorii din Moldova

culturale, economice și profesionale, asupra fondului de locuințe și condițiilor de locuit ale populației, care sînt necesare pentru întocmirea planurilor anuale și de perspectivă ale dezvoltării economiei naționale, pentru fundamentarea programelor și măsurilor de ridicare continuă a nivelului material și cultural al populației din țara noastră.

S-ar putea pune întrebarea pentru ce mai este nevoie de un recensămînt o dată ce există statistica curentă, adică urmărirea la zi a diferitelor date?

Recensămîntul ne furnizează da-

■ DE CE ESTE NECESAR RECENSĂMÎNTUL ■ ÎNTRE RECENSĂMÎNT ȘI STATISTICA CURENTĂ ■ DISPROPORȚIA DINTRE NUMĂRUL FEMEILOR ȘI CEL AL BĂRBAȚILOR S-A REDUS TREPTAT ■ FEMEILE TRĂIESC MAI MULT ■ DURATA MEDIE A VIEȚII A CRESCUT LA NOI ÎN ȚARĂ CU PESTE 25 DE ANI ■ CE ESTE „ÎMBĂTRÎNIREA DEMOGRAFICĂ”? ■ SE VOR CULEGE SUTE DE MILIOANE DE DATE ■ PESTE 100 000 DE OAMENI ÎN ACTIVITATEA DE RECENZARE ȘI PRELUCRARE A DATELOR RECENSĂMÎNTULUI.

cluzii privind dinamica reproducerii populației, calculul excedentului natural (care este diferența dintre natalitate și mortalitate).

Recensămintele ne permit să cunoaștem cu precizie structura populației după vîrstă, fapt foarte important pentru stabilirea procentului celor apti pentru muncă, pe întreaga țară și în diferite zone ale ei, orașe, sate etc. Comparînd datele structurii populației după grupe de vîrstă vom observa că o dată cu creșterea duratei medii de viață la noi în țară — cu peste 25 de ani — se schimbă și raportul dintre grupele de vîrstă. Dacă în 1930 aproximativ o treime din populație avea vîrsta pînă la 15 ani și numai 7,4 la sută din populație depășea vîrsta de 60 de ani, apoi în 1964 grupa de vîrstă pînă la 15 ani reprezenta numai 27 la sută, iar cea a bătrînilor de peste 60 de ani aproape 12 la sută. Este fenomenul cunoscut sub denumirea de „îmbătrînire demografică”. Acest fenomen demonstrează un lucru foarte important și anume că: în fiecare an ghearele morții milioane de ani om viață, ceea ce constituie o mărturie a creșterii nivelului de trai al populației în anii construcției socialismului. Cîndva, țara noastră deținea un trist record de mortalitate infantilă. Încă în 1938 au murit 81 735 copii, înainte de a atinge vîrsta de 1 an; în 1964 numărul acestora a fost de numai 13 975. Față de anul 1938 mortalitatea generală a scăzut de 2,4 ori, iar cea infantilă de aproape 3,7 ori. Iată factorii de bază care au schimbat proporțiile dintre grupele mari de vîrstă, amînșite mai sus.

Pînă în prezent nu dispunem de date complete privind numărul și dotarea clădirilor, capacitatea și modul în care sînt folosite locuințele. Ultimul recensămînt de clădiri — cu date destul de generale — s-a făcut în anul 1948. De atunci multe lucruri s-au schimbat. Se cunoaște din statistica curentă doar ce s-a construit. Astfel, numai numărul apartamentelor construite de stat într-un an este acum de aproximativ zece ori mai mare decît în 1951. Recentul comunicat al Direcției Centrale de Statistică cu privire la dezvoltarea economiei naționale arată că în cei 6 ani care au trecut au fost construite și date în folosință din fondurile statului aproape 270 000 apartamente. În aceeași perioadă populația a construit din fonduri proprii aproape 530 000 case, majoritatea în mediul rural. Recensămîntul care se va face ne va da situația exactă și clară a fondului de clădiri și locuințe existent, precum și modul real în care este fo-

losit. Pe baza noilor date vor putea fi determinate necesitățile de dezvoltare în viitor a construcțiilor de locuințe.

La recensămîntul din 15-21 martie 1966 cu privire la persoane se va înregistra: situația membrilor față de capul gospodăriei (soție, fiu, mamă etc.), locul nașterii, anul stabilirii în localitate, sexul, data nașterii, starea civilă, anul căsătoriei, numărul copiilor născuți vii, cetățenia, naționalitatea, limba maternă, școala absolvită, locul de muncă, sectorul social-economic, ocupația la locul de muncă.

Din aceste date statisticienii vor putea deduce ulterior și alte multe caracteristici ale populației, cum ar fi nivelul de instruire, determinarea populației active și inactive, încadrarea în ramurile economiei. Prin locul de naștere și anul stabilirii în localitate vom obține date complete asupra mișcării populației și a procesului de urbanizare.

Pe baza datelor recensămîntului, Direcția Centrală de Statistică pune de acord statistica curentă cu datele obținute, își verifică diferențele ipoteze și estimări făcute, își corectează analizele demografice și economice. După prelucrarea datelor culese — ele sînt de ordinul sutelor de milioane — vom dispune de o informație multilaterală indispensabilă planificării curente și de perspectivă. Pe baza noilor date obținute se va calcula media venitului național pe locuitor, consumul de produse alimentare și nealimentare și alți indicatori ai nivelului de trai. Cunoașterea populației active și inactive pe grupuri de vîrstă, sex, pregătire, repartiție pe ramuri și regiuni oferă premisele unei planificări judicioase a resurselor de muncă și a utilizării lor raționale. Ea este necesară și pentru planificarea circulației mărfurilor pe întreaga țară. Planificarea activității în rețeaua sanitară de pediatrie, de spitale pentru adulți, creșe și cîmine se bazează, de asemenea, pe aceste date. Determinarea contingentelor de elevi, planificarea construcțiilor școlare, a pregătirii cadrelor nu sînt cu puțință fără o cunoaștere amănunțită a datelor despre populație. Acțiunile legate de îmbunătățirea continuă a condițiilor de locuit se vor sprijini la rîndul lor pe datele ce vor fi asigurate de recensămînt. Ele vor oferi și o bogată bază pentru numeroase cercetări. Deci, în ultimă instanță beneficiarul recensămîntului, operație de mare amploare la care participă un personal numeros de peste 100 000 de persoane, este poporul.

AI. PLĂIEȘU

la interval de un deceniu

și Muntenia, încă din secolul al XIV-lea, aveau o evidență a populației — corespunzătoare nevoilor de atunci.

În a doua jumătate a secolului, după înființarea Oficiului central de statistică în Principatele Unite, intrăm în epoca recensămîntelor moderne.

Recensămintele moderne sînt legate de formarea statelor centralizate, de dezvoltarea economiilor naționale și a piețelor, de nevoia de cunoaștere a forței de muncă existente. În decursul ultimelor două secole, și în special al ultimului, ele s-au extins treptat pe toate teritoriile globului, perfecționîndu-se mereu.

Astăzi se fac recensăminte ale populației în mai toate țările. În cele dezvoltate ele se efectuează după un program și metode asemănătoare. Un rol în elaborarea metodologiilor de lucru îl au Biroul de statistică și Serviciul de populație de pe lângă Organizația Națiunilor Unite. Folosind metode asemănătoare de lucru pe scara întregului glob, rezultatele statistice obținute devin comparabile.

În zilele noastre orice stat civilizat folosește recensămîntul ca instrument de obținere a principalelor date privind situația economică și socială.

Hotărîrea Consiliului de Miniștri cu privire la efectuarea recensămîntului populației și al locuințelor definește chiar în enunțul ei scopul urmărit: obținerea de date statistice asupra numărului și structurii populației, după diferite caracteristici demografice, social-

tele fundamentale despre populație: repartiția teritorială, structura social-economică, demografică pe diferite grupe și categorii; statistica curentă înregistrează nașterile, decesele, căsătoriile, divorțurile, mișcarea populației etc. Statistica curentă oferă date pe perioade scurte.

Folosind datele recensămîntului, îmbinate cu cele ale statisticii curente, putem calcula numărul populației la o dată oarecare, cu un înalt grad de aproximație. Statistica curentă și recensămîntul sînt două surse de date care se completează (deși recensămintele redau datele de bază), oferind material pentru analize demografice din care se pot desprinde anumite tendințe de viitor.

Drept exemplificare să luăm proporția dintre bărbați și femei. Prin statistica curentă s-a constatat că în mod obișnuit la nașterea a 1 000 de fete revin aproximativ 1 060 de băieți. Recensămintele populației arată însă o altă proporție, în defavoarea bărbaților. Cele de la noi din țară dovedesc că în 1930 la 1 000 de bărbați reveneau 1 035 femei, în 1948 chiar 1 069, în 1956 doar 1 049, iar în statistica anului 1964 s-au înregistrat 1 043 femei la 1 000 de bărbați. Concluzia este clară: disproporția provocată de ultimul război s-a redus treptat. Există însă și alte cauze: mortalitatea în rîndul bărbaților este mai mare. Din tabelele pe grupe de vîrstă se poate constata de pildă că longevitatea este mai mare la femei. Recensămintele vor permite de asemenea tragerea unor con-

expoziția henry moore

**două figuri
așezate**
(1952-1953)

Balzac făcea concurență „monumentalității” stării civile. Monumentalul sculpturii lui Henry Moore rivalizează cu monumentalul naturii. De obicei dimensiunile sau calitățile reale ale lucrurilor par fie exagerate, fie diminuate în comparație cu spațiul din jur. Li se împrumută grandoare sau sint pur și simplu strivite. O sculptură obișnuită pare mult mai mare în mijlocul unei câmpii decât alături de un munte, care o domină, anulând-o chiar.

Dimensiunile sculpturii lui Moore cresc într-o vecinătate de același grad. Dacă mă uit bine la cele două figuri așezate, ele îmi apar monumentale, nu natura în mijlocul căreia sint plasate. Figurile lui Moore se ridică deasupra spațiului și timpului, înfruntând prometeic destinul.

**siluetă
în repaus**
(1958)

Această siluetă umană, plasată în fața palatului U.N.E.S.C.O. din Paris, i-a fost comandată lui Moore în bronz. Sculptorul a executat-o în piatră de travertin, pentru a crea un contrast între albul patinat de vreme al pietrei și culorile umbrite ale clădirii. Ceea ce bronzul n-ar fi reușit.

Henry Moore nu este interesat de identitatea concretă a formelor și ritmurilor sale masive. Nu-l preocupă exactitatea anatomică a amănuntului, ci impresia profundă pe care o lasă ansamblul și în egală măsură detaliul, gândit de asemenea în coordonate monumentale.

De sculptura lui Henry Moore trebuie să te apropii încet. Ca de-o pădure vrăjită. Să o explorezi în tăcere. Să-i faci înconjurul, de departe, cu privirea. Să o asculți.

La început, aceste forme și ritmuri masive, sugerând în linii și volume sintetice siluete umane, stări sufletești profunde și grave, îți pot apărea drept niște apariții stranii, vestigii încremenite ale unui ciudat animism geologic.

Față de lumea certitudinilor absolute, a ideilor, a armoniilor desăvârșite care îți creează impresia că rațiunea își contemplă propriile sale concepte — ne referim la seninătatea olimpiană a universului artistic brâncușian — arta lui Henry Moore ne introduce deodată într-o zonă telurică, tulburătoare și plină de incertitudini. Așa cum Brâncuși, despre a cărui operă Moore spunea că are „pe lângă valoarea ei individuală o importanță istorică în dezvoltarea sculpturii contemporane”... căci el „a simplificat sculptura, i-a făcut pe oameni să o privească din nou, de dragul ei”, viziunea artistică a lui Moore, prin tulburătoarele sale sinteze expresive, ne îndeamnă să privim din nou formele naturale din jurul nostru pentru a descoperi acolo viața în plină tensiune creatoare.

Omul, preocuparea centrală a creației lui Henry Moore, pare o forță a naturii care se alcătuiește pe sine în forme monumentale, sub ochii noștri. Parcă natura se creează pe sine însăși.

Nu este vorba de un om anume, identificabil în viața de toate zilele — Moore nu face portrete ocazionale — ci este vorba de *Om*, Omul cu stările lui sufletești, cu neliniștile și bucuriile lui creatoare, cu patetica înfăptuirilor sale, în care fiecare dintre noi se poate regăsi în aspirațiile sale cele mai profunde, în momentele sale de meditație și reculegere.

Profilat pe imensitatea spațiului, *Omul* lui Moore, înfățișat în diferite ipostaze, monumentalizează natura.

★
Considerat drept cel mai mare sculptor în viață, Henry Moore s-a născut în Anglia, la Castleford, Yorkshire, în 1898. La parte la primul război mondial, fiind rănit. În 1926 este numit profesor la Colegiul regal de artă din Londra și la Școala de artă Chelsea din Londra, unde predă până în 1939. În anul 1927 are prima expoziție personală la Warren Gallery din Londra. Tot atunci primește prima comandă: un basorelief pentru clădirea stației de metrou din St. James din Londra. Numit „artist de război”, în 1940 el realizează celebra serie de desene inspirate din viața în adăposturile antiaeriene. Intrând o dată într-un adăpost subteran, văzând mulțimea figurilor culcate și înspăimântate, ar fi exclamat: „O, cîți Moori!” După cel de-al doilea război mondial întreprinde numeroase călătorii în diferite țări (Statele Unite, Italia, Grecia, Belgia, Olanda, Elveția, Iugoslavia). Cu anul 1945 începe seria marilor sale expoziții retrospective: 1946 la Muzeul de artă modernă din New York; 1948 la a XXIV-a bienală de la Veneția, unde primește premiul internațional pentru sculptură; 1951 la Tate Gallery din Londra; 1953 la a II-a bienală de la Sao Paulo, unde primește premiul internațional pentru sculptură ș.a.m.d. A participat la toate expozițiile internaționale mai importante de sculptură (Londra, Hamburg, Anvers—Middleheim, Sonsbeek etc.).

Octavian BARBOSA

tendințe în filmul italian de astăzi

Două personalități actoricești ale filmului italian de azi: Vittorio Gassman (stînga) și Alberto Sordi (dreapta).

epigonii neorealismului ?

pădurea și copacii

Citeam deunăzi un studiu italian despre soarta neorealismului astăzi. Autorul se încapățîna să atace în bloc cinematografia italiană contemporană, regizori de prestigiu ce-i păreau acum secătuiți de forță artistică, alături de tineri „epigoni” ce nu și-ar mai putea atinge, oricît s-ar strădui, modelele. Cînd e menită să distrugă fără cruțare și discernămint, comparația rigidă devine dogmă, înăbușind valori originale ce nu se aliniază normelor estetice. Or, în numele unei tradiții, oricît de glorioase, nu putem anula dintr-un condei tot ce e nou și viabil în creația contemporană. Dacă ne lăsăm copleșiți într-atît de strămoși, riscăm să nu mai vedem pădurea din cauza copacilor.

francesco rosi, dar nu numai el...

Unul dintre cei mai combativi tineri regizori formați la școala neorealismului dar care și-a găsit în prezent o interesantă individualitate artistică e Francesco Rosi. Debutul l-a făcut alături de Visconti cu opera capitală a neorealismului, *Pămîntul se cutremură*. De aici, de bună seamă, i se trage pasiunea pentru faptul real, cultul pentru adevărul uman și social care a înnobilit capodoperele italiene postbelice. Dar ucenicul și-a cîștigat și un stil propriu, urmînd o cale a sa care uneori îl apropie, alteori îl desparte de clasicii curentului. Prima sa operă independentă a fost *Sfida* (Provocarea), căreia i-au urmat *Cu mîinile pe oraș* și *Salvatore Giuliano*. Prin ce sînt profund originale cele două opere ale lui Rosi? *Cu mîinile pe oraș*

s-a văzut la noi. În ciuda unei lansări destul de pripite a filmului (a apărut brusc pe ecran, fără ca spectatorul să fie prevenit că se află în fața unei lucrări inedite, aproape documentare, a cărei forță stă în demascarea fătîșă, de o rară violență, a faptelor strict reale, de răsunet în întreaga Italie), *Cu mîinile pe oraș* și-a cucerit un public însemnat. *Salvatore Giuliano* — istoria unui brigand sicilian — se deosebește radical de puternicul pamflet social cu care a debutat Rosi pe ecranele noastre. Biografia lui Salvatore este condensată într-un stil captivant, cu o mare grijă pentru expresivitatea imaginii, cu un rafinement plastic neîntîlnit la cineaștii neorealiști.

Astăzi, Francesco Rosi e atras de cele mai noi metode de filmare. „Mă interesează anumite experiențe de cinema-direct, mai degrabă asemănător reportajului unor tineri a-

mericani, decît cinévéritéul cu ambiții sociologice dar rezultate fictive”, declara el în presă. Ultimul său film *Clipa adevărului* (turnat în Spania) — altă biografie, de data aceasta a unui tânăr toreador — e un fel de reportaj realizat cu aparate mobile, cu microfoane înregistrînd de la mari distanțe ambianta sonoră reală. „Intenționez să surprind aspectul unui ținut fără intermediul artificial al reconstituirii în fața obiectivului, folosind toate posibilitățile tehnicii moderne”. Fraza mi se pare că rezumă o fericită altoire a principiilor clasice neorealiste cu cele mai noi cuceriri cinematografice.

două direcții

Nu numai Rosi aplică în mod creator lecția înaintașilor. Se cunosc la noi două opere — mai vechi — care reprezintă două direcții interesante în evoluția neorealismului. Unul se intitulează *Bandiții din Orgosolo* și aparține lui Vittorio di Seta. Celălalt, *Il Posto* (Un post sigur), poartă semnătura lui Ermanno Olmi. În ambele întîlnim temel-

ce e nou cu:

■ **Marcello Mastroianni.** După mai bine de un an de pregătiri și repetiții, cunoscutul actor italian a apărut pe scenă sub înfățișarea lui Rudolph Valentino în spectacolul muzical „La revedere, Rudy”, unul din cele mai așteptate și comentate evenimente teatrale din capitala Italiei. Într-o suită de cuplete și baleturi satirice (da, Mastroianni cîntă și dansează de data asta) artistul dă viață unui personaj de comedie care nu este altcineva decît acest nume răsunător al anilor '20: Rudolph Valentino. „Am avut adesea curiozitatea să văd și să fac să se vadă, după atîția ani, ceea ce se ascundea de fapt sub acea mască adorată de milioane de femei. Ungiul de vedere este comic” — mărturisea Marcello Mastroianni pe care fotografia noastră îl înfățișează într-o ținută în genul filmului „Șeicul”.

■ **Maximilian Schell** intenționează să treacă în spatele aparatului de luat vederi în calitate de regizor. Pentru acest debut s-a oprit asupra roma-

nului lui Kafka „Castelul”. Actorul și-a rezervat și rolul principal.

■ **Shirley MacLaine.** După o perioadă de absență de pe platourile cinematografice, actrița americană își face reîntoarcerea cu o comedie muzicală, „Gambit”, ce-i oferă posibilitatea să-și pună în valoare calitățile sale de dansatoare.

■ **Françoise Brion** (Codin) este partenera lui Eddie Constantine în filmul polițist „Cu cărțile pe față”.

■ **Serghei Iutkevici.** Cineaștii sovietici intenționează să realizeze în lunile viitoare un amplu documentar inspirat din activitatea marelui om de teatru Meyerhold.

■ **Claudia Cardinale** a terminat cel de-al patrulea film turnat la Hollywood, „Profesioniști”, alături de Burt Lancaster și Lee Marvin. De curînd, artista s-a întors în Italia.

■ **Jane Fonda** este protagonista filmului „În fiecare miercuri”, a cărui regie este semnată de actorul de teatru Jason Robards, interpretul rolului masculin în spectacolul de la New York cu piesa lui Arthur Miller, „După cadere”.

■ **Sidney Lumet**, autorul unuia dintre cele mai bune filme văzute în ultima vreme pe ecranele noastre, „Colina”, ecranizează cartea scriitorului John Le Carré „O afacere mortală”. Interpreții: Simone Signoret, James Mason, Maximilian Schell.

lonica Vitti într-o imagine a foto-porterului italian Antonio Sansone.

tor progresist față de realitățile contemporane descrise, înțelegem că ne aflăm în fața unui veritabil cineașt modern. Și, cine știe, poate că realizând celebrul *Deșert roșu* Antonioni n-a neglijat interesanta experiență filozofică și estetică pe care i-a oferit-o Olmi cu *Logodnicii* săi (înregistrați cu prea multă modestie, chiar cu rezervă, de critica sensibilă doar la nume răsunătoare).

„generalul de la rovere“ după război

S-ar putea ca *Viață dificilă* a lui Dino Risi ori mai recent *Învățătorul din Vigevano* să nu însemne pentru publicul larg altceva decât niște filme obișnuite, povestiri de atâtea ori încredințate ecranului cu mijloace de captare a emoției și interesului destul de banale. Și totuși... Cu *Viață dificilă*, Risi — un alt regizor din categoria celor rămași credincioși neorealismului — a înregistrat un record. Recordul de ștergere — aproape completă — a hotarului dintre tragic și comic, de permanentă pedalare pe ridicolul, penibilul situațiilor și personajului, fără ca prin aceasta imaginea „eroului“ să fie compromisă în ochii noștri.

Un fapt asemănător se întâmplă și cu celălalt film având ca protagonist tot pe Sordi: *Învățătorul din Vigevano*. Ajutat de scenariști și mai ales de regizor, marele actor italian pare să-și continue în noi condiții personajul bizar din filmul *Cu toții acasă* (locotenentul sătul de război ce încearcă să scape de front prin toate mijloacele și reușește să ajungă în cele din urmă pe baricadele luptei de rezistență), un tip de „erou fără voce“, personaj paradoxal, amestec de slăbiciune și forță, de poză și sinceritate, de lașitate și curaj, eroism și spirit de sacrificiu. Fenomenul, tot mai frecvent în tragicomedia modernă (recent am revăzut același gen de personaj în farsa maghiară *Caporalul și ceilalți*), își are obârșii mai vechi decât s-ar părea. Nu ne referim la tradiționalul Char-

lot — la care predomină elementul liric — ci la figura mai recentă, viu dezbătută, chiar renegată la vremea ei pentru că deruta clasică accepție a „eroului“, a generalului de la Rovere. Părintele filmului, Rossellini, a fundamentat nu numai principiile neorealismului, dar a plăsmuit concret, în persoana lui De Sica, interpretul generalului, acest antierou modern construit din catbotinism și adevăr uman, care în filmul amintit mai sus atinge un paroxism tragic, cu totul derutant pentru a mai fi considerat „personaj de comedie“. Escrocul lui Rossellini (care a început ca escroc profitând de situația tulbură a războiului și a sfârșit ca un erou al rezistenței italiene) a inspirat lui Monicelli nemuritorul cuplu tragicomic susținut de geniul lui Gassman și Sordi din *Marele război*. Mai aproape de zilele noastre, el alimentează în continuare așa-zisele „comedii“ moderne (*Viață dificilă*, *Învățătorul din Vigevano*) ca o pepinieră inepuizabilă de cavaleri ai tristei figuri, rătăciți într-o lume a interesului egoist și a cruzimii rafinate. Și totuși, mielul incolțit, acest Candide desuet, atinge momente de sublim când își regăsește demnitatea, inteligența de a folosi împotriva dușmanului propriile lui arme. Finalul din *Viață dificilă* ni se pare demn de „generalul“ neorealismului. Personajul ridiculizat toată vremea de o societate sumbră și înrăită, neînțeleș și compătimit de propria lui soție, servește o lecție usturătoare, exact de același calibru, înfumuratului său șef: îl acoperă de ridicol în public și prin aceasta câștigă lupta cu o superbă eleganță.

Reconsiderarea personajului de acest gen se face profund, dinăuntrul lui. O cunoaștere adâncă a complexității omenescii, o forare iscusită a straturilor intime cu mijloace variate de înțelegere a comicului și tragicului în permanentă conviețuire, iată doar câteva din dovezile că neorealismul a încăput pe mîini bune.

Alice MĂNOIU

coperta noastră

irina petrescu

Un cronicar de film afirma o dată că pe Irina Petrescu frumusețea o dezavantează. o contrazice. Evident că aprecierea se voia spectaculos paradoxală și mă întreb dacă a reușit să convingă pe cineva. Dar nu era lipsită de o fărîmă de adevăr. Irina Petrescu a intrat în cinematografie prin cea mai oarecare dintre intrări: siluetă grațioasă, ochi frumoși, fotogenic; dar s-a instalat într-un compartiment filmic pe care nu frumusețea fizică, ci inteligența artistică și ținuta intelectuală i le-au fixat definitiv. Savel Stîopol a „descoperit-o“ cînd era elevă, Liviu Ciulei i-a încredințat primul rol. V-o amintiți în *Valurile Dunării*? „Eram o simplă prezență feminină, atît“, afirmă cu luciditate Irina Petrescu. Există o fotografie celebră care păstrează imaginea sintetică a acestui debut: Irina urcă pe o scăriță din cabină spre puntea șleului și întoarce o clipă capul spre noi, cu o privire grea, dramatică. Operatorul a vrut să demonstreze aici că tinăra debutantă aducea pe peliculă grație, farmec feminin. Dar a surprins mai ales privirea, expresia inteligentă, adîncă, a acesteia fete care nu împlinesc 18 ani cînd turna prima peliculă, și prin aceasta ne-a anunțat-o de fapt pe adevărata actriță Irina Petrescu. Pe Irina care ne-a dat măsura talentului ei în recentul *Duminică la ora 6*. De astă dată, camera de luat vederi nu a mai fost de loc preocupată să dezvăluie farmecul fizic al Irinei, ba uneori chiar s-a dovedit excesiv de „brutală“, descoperind inconvenientele unei peruci stingaci confecționate. Dar ea ne-a lăsat să privim în voce, să urmărim traiectoria interioară a eroinei — tinăra ilegalistă Anca — să înțelegem intensitatea combustiei ei lăuntrice, să-i apreciem spiritualitatea ei elevată.

La 24 de ani, Irina Petrescu are în spate șapte filme (din care ea le socotea ca atare doar pe cele patru în care a deținut rolurile principale: *Valurile Dunării*, *Poveste sentimentală*, *Străinuți*, *Duminică la ora 6*). Pînă la 24 de ani, Irina Petrescu a fost invitată să filmeze în peliculele citorva dintre cei mai interesați regizori ai noștri — Ciulei, Gopo, Mihai, Iacob, Marcus, Pintilie. La 24 ani, specialiștii nu s-au sfiit să o așeze — în urma succesului ei din *Duminică la ora 6* — „pe o orbită apropiată“, echivalentă cu cea pe care evoluează o Annie Girardot, o Jeanne Moreau, o Monica Vitti — ceea ce, să recunoaștem, e mai mult decît flant.

Și totuși, Irina Petrescu nu ezită să mărturisească: „Dacă aș fi nevoită să aleg între un rol din teatru, să zicem o Colombină într-o *Commedia dell'arte* și oricare rol, oricît de bun, dintr-un film, aș alege fără nici o gîvărire teatrul“. O asemenea afirmație ar putea fi bătută de ușoară cochetărie dacă nu ar veni din partea unui intelectual atît de serios cum e Irina Petrescu. Să deslușim în ea nostalgia unei iubiri artistice încă neîmplinite? Filmul a consacrat-o, i s-a dăruit cu generozitate — dar scena rămîne încă o aspirație. Convertită de Ciulei, Irina Petrescu a părăsit Facultatea de filologie pentru Institutul de teatru, a rămas după absolvire preparatoare la catedra de actorie, dar a dorit totdeauna să facă teatru. Și iată că, din această stagiune (după un rol mai vechi, ocazional, neutru, la Teatrul „Bulandra“), a început să joace pe scena Teatrului Mic: a comprimat, în ceasul cit ține „Dactilografii“ lui Schisgal, o viață de om, o viață strivită, cenușie. A realizat, ca de obicei, o compoziție inteligentă, elaborată atent, cu finețe.

Îi va răsplăti teatrul pasiunea cu care Irina i se dăruie? Să sperăm. Și totuși, prima dragoste nu trebuie uitată: filmul și mulții, nenumărații săi spectatori fideli o așteaptă pe Irina Petrescu.

Sanda FAUR

referate ale lui Rossellini, De Sica, Lisconti: cultivarea personajului collian, întrebuintarea actorilor neofesioniști, figurație reală ce măște autenticitatea și expresivitatea vestirii cu aparențe banale. Dar timp ce De Seta înregistrează o fidelitate aproape naturalistă risajul dramatic al existenței cionilor sardinieni, celălalt, *Un post sur*, pare o povestire mai echilibrată, relatată într-o cursivitate clasă, de o armonie liniștită, resem-tă. „Drama de cameră“ a lui mi, de o rară penetrație psiholo-gică, pare total diferită ca modalitate de ritmul straniu, derutant, utal al cronicii realiste a lui De ta.

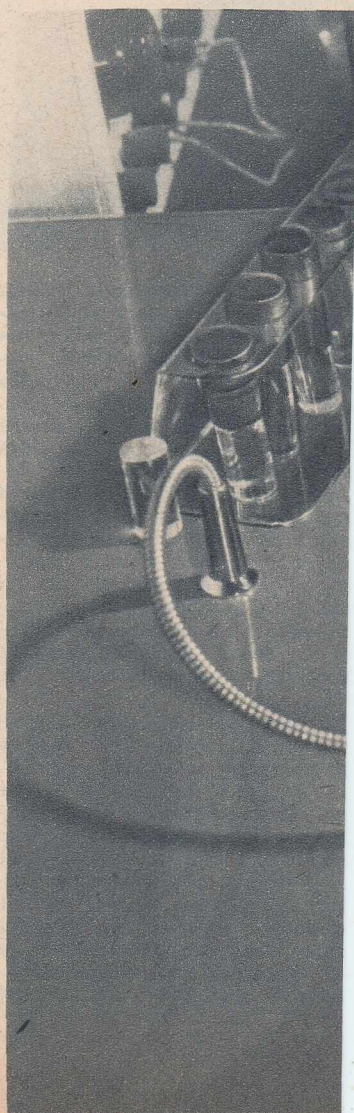
În următorul său film, *Logodnicii*, autorul *Postului* își desăvîrșește iscusința „narațiunii analitice“, m am putea numi genul său de poză cinematografică. Olmi come în cadre lungi, într-un timp respunzînd trăirilor subiective ale hrăgostiților, povestea unei desrșiri și mai ales a unei regăsiri. godnicii, separați de plecarea rbatului pe un mare șantier ca și cîștigate existența, traversează în-un chip neașteptat etapa de criză venită într-un asemenea caz. Dis-ța în loc să-i despartă fi apro-

pie, le dă răgazul de a privi mai liniștit în ei înșiși, de a crea iubirii lor, cam convenționalizate în timpul logodnei, noi dimensiuni. Scri-sorile — tulburătoare confesiuni rostite minute întregi în fața apar-ratului de filmare — iau naștere parcă sub ochii noștri, cristalizate din stări amorfe, incerte la început și luminate deodată de flacăra in-tensificată a sentimentului.

„logodnicii“ și „deșertul roșu“

Olmi învinge aici prejudecata monologului lung, „necinematografic“, confesiunii directe i se găsesc pe ecran uimitoare echivalențe plas-tice și sonore. Dacă n-ar șoca unele spirite convenționale, l-aș plasa pe Ermanno Olmi alături de colegul său matur, celebrul Antonioni. Mă-car pentru minuția analizei psibo-logice și posibilitatea de cristalizare a unor stări de spirit inițial confuze, incerte, pentru admirabila iscusință a folosirii timpului subiec-tiv (subliniere a *timpului real* în împrejurări particulare). Olmi se a-nunță ca una dintre cele mai in-teresante personalități artistice. Dacă adăugăm acestor însușiri și o fermă poziție ideologică a tinărului crea-

noutăți din lumea moleculor- gigant

Determinarea anumitor pro-
prietăți ale maselor plastice
prin metoda împrăstierii lu-
minii — o metodă „elegantă”,
experimentată la Institutul de
fizică al Academiei Republicii
Socialiste România.

O știm cu toții : trăim în era maselor plastice...

Aprecierea, deși aparține chimiștilor și, ca atare, nu este lipsită de o anumită unilateralitate, reliefează locul pe care-l ocupă astăzi compușii macromoleculari în știință, tehnică și viața cotidiană. Ne-am obișnuit ca diversele utilizări ale acestora să fie însoțite de comparativul „mai” : mai rezistent, mai elastic, mai ușor de prelucrat, mai estetic și — invariabil — mai puțin costisitor. Sînt create, mereu, noi materiale plastice, capabile nu numai să înlocuiască cu succes materiale „clasice” ca oțelul, metalele neferoase, sticla, pielea, lina sau bumbacul, ci să fie folosite și în domenii în care acestea din urmă nu pot „face față”. Un amănunt semnificativ : numai consumul ambalajelor din mase plastice a crescut pînă într-atîtă încît în prezent specialiștii studiază problema găsirii unei modalități lesnicioase de *distrugere* a acestora cu ajutorul... bacteriilor, știut fiind că prin mijloace obișnuite (prin ardere, de pildă) asemenea ambalaje nu pot fi distruse după întrebuințare.

plămînul acvatic și fiziologia

Masele plastice găsesc uneori folosințe neașteptate. Un exemplu : nu de multă vreme a fost fabricată o peliculă plastică avînd grosimea de ordinul micronilor, cu care s-a efectuat o experiență interesantă. O viețuitoare adăpostită într-o capsulă făcută din acest material putea respira un timp nelimitat sub apă, pelicula concentrînd în interiorul capsulei oxigenul din apă și eliminînd, în exterior, bioxidul de carbon. Descoperirea interesează în cel mai înalt grad și fiziologia deoarece, după cum s-a subliniat foarte recent, acest ciudat „plămîm acvatic” reprezintă un mijloc în plus pentru cunoașterea mecanismelor vieții, mai precis ale difuzării gazelor la nivelul alveolelor pulmonare...

Care sînt direcțiile majore spre care se îndreaptă actualmente cercetările în domeniul chimiei de sinteză a maselor plastice ?

Savantii urmăresc crearea unor noi substanțe macromoleculare care să posede calități superioare și, evident, să nu întrunească defectele celor cunoscute pînă în prezent. Căile spre care se orientează oamenii de știință sînt multiple, complexe și greu de rezumat în cîteva rînduri. De aceea să ne mărginim să evidențiem doar cîteva.

și chimiștii fac grefe

Și chimiștii — nu numai medicii — au început să recurgă la clasicul procedeu al grefelor. Pentru a ameliora unele însușiri ale maselor plastice — cum ar fi, de pildă, creșterea substanțială a rezistenței la temperaturi ridicate — ei au „grefat” pe moleculele uriașe ale unor mase plastice macromoleculare de alt tip. Această metodă a dat excelente rezultate. Substanțele astfel preparate sînt denumite copolimeri.

Iradierea este o nouă metodă făcînd parte din arsenalul chimiei maselor plastice. Radiațiile ionizante — razele alfa sau gamma emenate de nucleee atomice — au drept rezultat apariția unei structuri tridimensionale de un tip deosebit, care determină creșterea substanțială a tuturor indicilor de rezistență a maselor plastice respective. Iradierea permite, de asemenea, combinarea acestora din urmă cu unele substanțe cu care, în condiții obișnuite, fenomenul nu poate avea loc. S-a obținut, de pildă, combinarea chimică a polietilenei cu argila obișnuită, creîndu-se un „aliaj” cu proprietăți valoroase. O înfrîngere asemănătoare o exercită iradierea cu raze infra-roșii sau acțiunea ultrasunetelor, de frecvență și putere enormă, care dau naștere unor materiale ale căror proprietăți le-au conferit denumirea de superplastice.

laserul deschide noi perspective

În ultima vreme s-a reușit să se obțină substanțe macromoleculare și cu ajutorul laserului (generator de fascicule luminoase extrem de „concentrate”), prin intermediul unor reacții fotochimice. Aceasta deschide noi perspective chimiei de sinteză. Prin amestecarea cauciucului cu mase plastice se obțin noi tipuri de cauciucuri cu calități superioare.

În sfîrșit, să amintim eforturile depuse pentru „caracterizarea”, cît mai aproape de realitate, a însușirilor maselor plastice. În fond, tocmai această cunoaștere permite tot mai largă lor utilizare, începînd cu sfera extraterestră — în navigația cosmică — și terminînd cu obiectele intrate temeinic în uzul cotidian.

În cele ce urmează, trei cercetători români vorbesc despre rezultatele obținute de ei în domeniul mereu plin de surprize al maselor plastice.

Victor DUMITRESCU
(Continuare în pag. 14)

umorul cel de toate zilele

Nu despre umorul gătit în haine de duminică, adesea cam stridente și lipsite de eleganța bunului-gust, va fi vorba în cele de mai jos. Deci, nu despre efortul lăborios, prea vizibil laborios, al unor actori care apar pe scenă după fiecare număr al spectacolelor de „Varietăți” pentru a ne spune, apăsînd poantele, glume cu oarecare haz sau chiar fără (și nici despre excepțiile fericite de la regula mediocrității acestui umor, căci nu se face primăvară cu un singur — admirabil — „Vine, vine primăvara”). După cum nu va fi vorba nici despre celălalt reprezentant al umorului duminical, „șugubăjul”, „ghidușul” moș Ilie, vestigiul de neînțeles al unei concepții străvechi în privința lumii satelor și a cerințelor ei spirituale.

În fiecare seară, între ceasul care indică ora 7 și cel care marchează sfîrșitul emisiunii, există însă, sau mai bine zis se pot crea, destule prilejuri de a descoperi frunțile telespectatorilor, de a le provoca un suris amuzat, un zîmbet ironic. Și asta fără a schimba programele. Ar fi suficient ca realizatorii să găsească tonul optim pentru prezentarea fiecăruia dintre ele. Diferențierea poate merge pînă la secvențe. Mozaicul teledocumentarelor, de pildă, este format din informații care se cer citite cu o anumită solemnitate, din altele cărora li se potrivește o intonație albă, dar și din piese susceptibile de o tratare mai puțin scrobîtă. Altfel trebuie expusă știrea că undeva a izbucnit o criză de guvern și altfel o paradă a modei de primăvară. Ne-o demonstrează — cu succes inegal — jurnalele de actualități ale Studioului „Alexandru Sahia”.

De altfel, acest studio este înaintea televiziunii și în ce privește umorul imaginii. Ținînd seama de diferența dintre mijloacele de care dispun, lucrul este firesc. Dar numeroasele documentare reușite care folosesc metoda cinévéritéului, adică a crimeului de viață surprins, a instantaneului indiscret, au deschis gustul publicului pentru investigația cu ajutorul teleobiectivului. Așadar, din nou despre prematura dispariție a „camerei invizibile”. Ascunsă în orice sală de așteptare (la sfatul popular, la policlinică, la gară, în holul cinematografului, la tribunal), oriunde oamenii muncesc laolaltă (fabrica, școala, biroul), se distrează împreună (clubul, restaurantul, stadionul, ringul de dans) sau se află pur și simplu în număr mare (strada cu magazinele, vitrinele și stațiile ei de autobuz și de tramvai), camera de luat vederi va descoperi fapte de viață inedite și, bineînțeles, adesea amuzante. Dacă, așa cum ar fi de dorit, se vor relua încercările în această direcție, regizorii vor trebui să-și impună singuri o limitare precisă : cîmpul lor de investigație să cuprindă numai comportarea omului în societate, nu și viața lui personală, pe care nimeni n-are dreptul s-o pună sub reflector. Este o observație determinată de senzația neplăcută produsă, în prima ediție a „camerei invizibile”, de cursa întinsă de doi actori unui trecător pe care l-au implicat într-o falsă dispută conjugală pentru a-i înregistra reacțiile.

Pentru a reveni la umorul subtil care ar putea să puncteze multe din momentele fiecărei serii : modalitatea lui cea mai curentă se confundă cu aceea a „cauzelor” inteligente. Cîteva remarci bine plasate ar ridica tonusul unei emisiuni întregi. Un excelent model ne-a oferit în această privință chiar televiziunea, pe vremea cînd arhitectul Alexandru Culescu mai „comenta” cu finețe unele emisiuni de muzică ușoară.

Sînt și clipe cînd ar fi binevenită o notă de autoironie. Buletinul meteorologic este prezentat cu o convingere gravă, potrivită eventual atunci cînd se operează cu certitudini dar oarecum nelalocul ei într-o disciplină în care aproximația joacă încă un rol atît de important. Ar fi prea crud să li se ceară meteorologilor înșiși să arunce o umbră de îndoială asupra propriilor lor concluzii anticipative. Dar telespectatorul ar fi avantajat dacă ele ar fi expuse de un crainic dotat cu simțul umorului, cam așa cum se face cîteodată în teledocumentarul de seară. Englezii, care au și umor și o preocupare aproape obsedantă pentru starea vremii, au găsit o modalitate originală de a o exprima prin intermediul televiziunii. Pe micul ecran apare o tină cu fulgarin și umbrelă (foarte frecvent), cu haină de blană și căciulă sau în costum de baie (rarisim) și londonezul știe aproximativ la ce trebuie să se aștepte.

Există, fără îndoială, nenumărate alte soluții. Și nu numai pentru buletinul meteorologic. Ele vor apărea numai dacă televiziunea se va preocupa de necesitatea firească a spectatorului de a se simți tratat ca un partener inteligent de conversație.

Felicia ANTIP

noutăți din lumea moleculelor-gigant

prof. univ. doctor-docent
Dumitru ISĂCESCU

membu corespondent al Academiei

beton fără ciment

„Betonul nu mai reprezintă în zilele noastre «un ideal» pentru constructori. Polimerii FA sînt de trei ori mai rezistenți”.

Betonul nu mai reprezintă în zilele noastre un „ideal” pentru constructori. Cel puțin în unele domenii. În construcția de baraje, de pildă. Cu timpul, apa îl fisurează, se ivesc crăpături care progresează în adîncimea stratului de beton și barajele trebuie să intre în „reparații capitale”. Sau în industria alimentară. Știați că, treptat, chiar și aparent inofensivul lapte „atacă” planșeele de beton? Aceasta s-a constatat în practică la unele fabrici de produse lactate. Ca să nu mai vorbim despre industria chimică, unde betonul poate fi supus coroziunii unor acizi cu mult mai puternici decît cel lactic.

Se conturează, așadar, o problemă complexă, la înălțimea posibilităților de rezolvare pe care le oferă azi chimia macromoleculară de sinteză: găsirea unei substanțe noi, capabile să protejeze sau să înlocuiască betonul în asemenea împrejurări. O temă de cercetare în care este dificil de precizat granița dintre fundamental și aplicativ și care, ridicînd interesante probleme de ordin teoretic, promite să ducă la realizări extrem de utile pentru economia noastră națională.

vin în ajutor radiațiile

Și noi, chimiștii, am pornit pe drumul creării unei mase plastice care să fie înzestrată cu însușiri superioare betonului. Mai mult decît atît: să fie aptă pentru a face față unor necesități economice variate. La capătul acestui drum am reușit să sintetizăm polimerii FA. Lucrările au durat timp de nouă ani și ele reprezintă o pildă de colaborare între toate verigile cercetării științifice și producției: academia, catedra de chimie fizică a macromoleculor și cea de chimie fizică a Universității din București, Institutul de cercetări în construcții și economia construcțiilor, Institutul de studii și proiectări hidroenergetice, în fine întreprinderea „Anticorosiv”.

Inițialele FA definesc materia primă din care sînt sintetizați polimerii: furfurotul și acetona, ambele ieftine și ușor accesibile. Evident, însușirile lor cunosc precizări riguroase științifice. Pentru o mai largă înțelegere voi menționa doar că polimerii FA sînt de trei ori mai rezistenți decît betonul! O bucată de masă plastică „rasă” cu pila de oțel reușește să „mănînce”, foarte repede, zimții... pilei. Și, în sfîrșit, o proprietate aparent paradoxală: cei mai „tari” acizi îi conferă parca, prin contact, o rezistență sporită.

Așa cum am arătat, cercetările au fost deosebit de laborioase. Este imposibil de relatat, etapă cu etapă,

chiar și foarte succint, calea pe care am străbătut-o. De aceea aș aminti doar că prin iradiere cu raze infraroșii am reușit să accelerăm considerabil polimerizarea și perfectarea structurii tridimensionale a polimerilor. În urma acestui fapt au crescut cu rapiditate proprietățile lor mecanice. Ele au ajuns la nivelul maxim doar după 24-48 ore de la iradiere. Pentru a evidenția însemnătatea acestui procedeu, aș arăta doar că aceleași valori ale rezistenței mecanice au putut fi obținute, la temperatura obișnuită, de-abia după doi ani...

În cele din urmă am reușit să elaborăm două procedee de sinteză a acestor mase plastice. Primul, în sistem discontinuu. Pe baza acestuia, o stație-pilot produce astăzi 12 tone polimeri anual. Cel de-al doilea — continuu — se desfășoară într-un ritm record de 2-5 minute. Este primul procedeu de acest fel cunoscut pe plan mondial și a fost

brevetată ca invenție și peste hotare. Pe baza acestor studii s-a organizat în țara noastră producția de chituri anticorosive, mortare și pardoseli de calitate superioară, folosite în numeroase întreprinderi din industriile chimică și alimentară.

apa — un dușman

Astfel, polimerii FA au trecut cu succes examenul practicii industriale. Fără îndoială, acest examen reprezintă doar anticamera utilizării lor pe scară largă.

În ceea ce privește perspectivele, m-aș referi, în primul rînd, la continuarea cercetărilor, în acest an, mai ales în domeniul studierii influenței pe care o exercită apa asupra proprietăților lor fizico-mecanice. Un astfel de studiu prezintă o deosebită însemnătate în ceea ce privește protecția anticorosivă a barajelor și a irigațiilor din agricultură. Cu acești polimeri ar putea fi căpătuite canalele de pămînt sau s-ar obține jgheaburi prefabricate, care ar contribui la folosirea cît mai eficientă a apei în irigații.

Însă perspectivele amintite se referă în bună măsură și la aspectul industrial al problemei. Mărirea producției de polimeri FA, pe baza procedurii continuu, realizarea de

plăci prefabricate sau făurirea de plăci ceramice care să fie fixate cu chituri sau mortare din aceeași substanță — acestea reprezintă, cred, cîteva direcții spre care ar trebui orientate în viitorul apropiat preocupările în legătură cu extinderea folosirii acestor noi mase plastice românești.

doctor-docent Ion GAVĂT
laureat al Premiului de stat

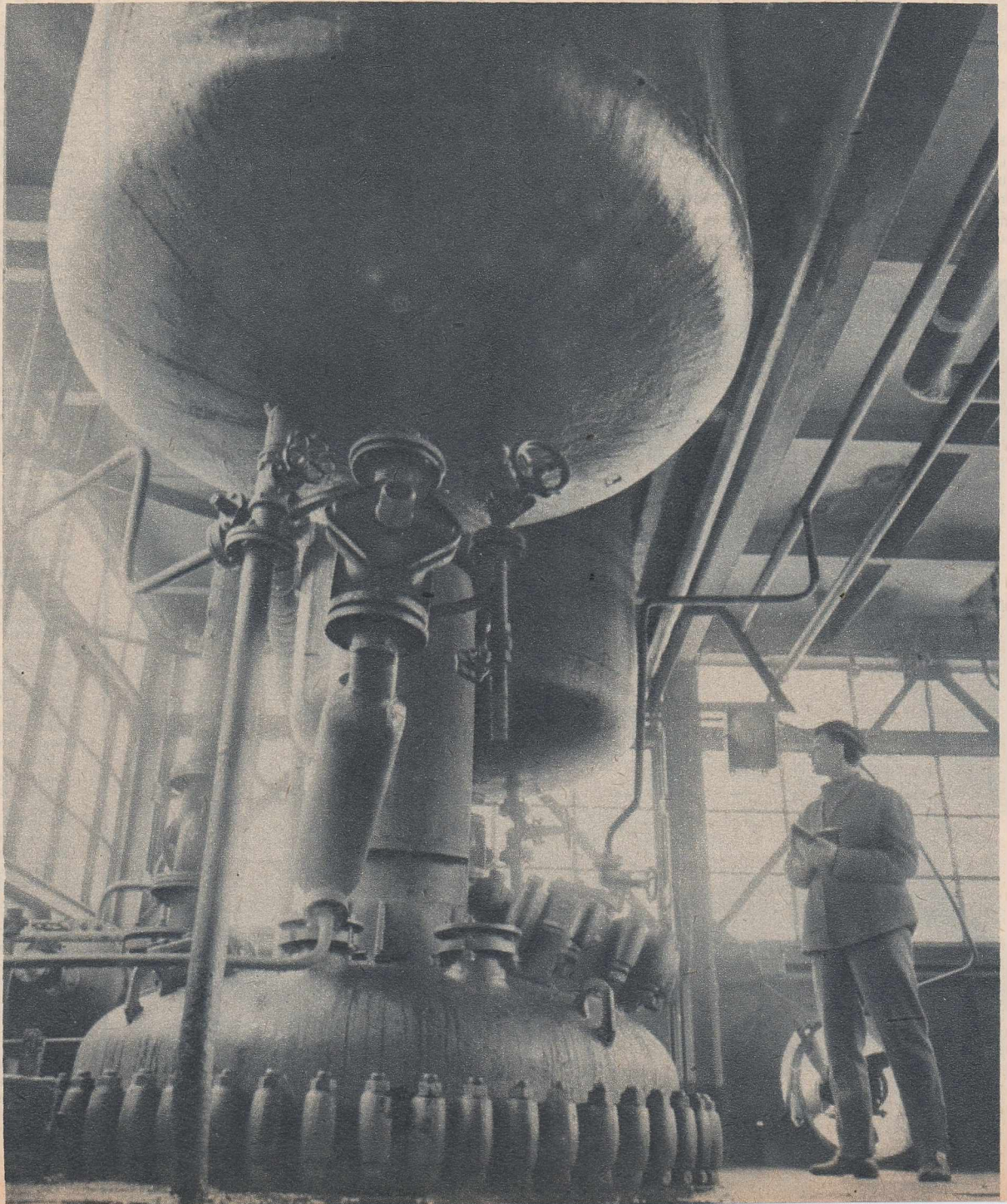
adezivi universali

„O pastă gălbule avînd însușirea miraculoasă de a lipi orice — cu excepția maseilor plastice”.

Să ne imaginăm, pentru început, o peliculă subțire, transparentă, acoperind parchetul, conservîndu-i culoarea și păstrîndu-l intact ani în șir. Apoi, o pastă gălbue avînd însușirea miraculoasă de a lipi în mod practic orice — cu excepția maseilor plastice! — și de a conferi „teritoriului” lipit o rezistență uneori chiar superioară materialului asupra căruia s-a aplicat.

Am recurs la această succintă pre-

Aci se nasc rășinile epoxidice românești „Dinox”.

zentare a două însușiri ale unei noi clase de produși macromoleculari doar cu scopul de a sugera însemnătatea lor. De fapt, proprietățile acestora — este vorba despre așa-numiții polimeri epoxidici — sînt multiple, variază după „rețeta” de sinteză și, în consecință, sînt utilizabili în variate ramuri industriale.

un brevet românesc

Folosiiți din ce în ce mai frecvent în metalurgie, polimerii epoxidici înlocuiesc liantul din pămînturile speciale de la formele sau miezurile de turnare. Piesele turnate în astfel de forme prezintă marele avantaj că nu mai trebuie să fie supuse operațiilor suplimentare de finisare.

Ca adezivi, noile substanțe lipesc metal pe metal, sticlă pe sticlă, porțelan, piele, țesături etc. Folosirea lor poate înlocui operațiile de sudură și nituire a metalelor. Proprietățile lor de liant le recomandă în construcții, la lipirea crăpăturilor ce apar în beton, la confecționarea pardoselilor rezistente în medii corosive sau la construirea șoselelor. În sfîrșit, gama utilizărilor epoxidizilor este întregită de „consacrarea” lor ca lacuri de excepțională calitate.

Iată, așadar, cîteva date care întregesc identitatea obiectului unei teme de cercetare la care am lucrat în colaborare cu tovarășa Felicia Stoescu. de la ICECHIM. În lumina acestor date, însemnătatea polimerilor epoxidici este, cred, clară. Ne-am propus deci să-i sintetizăm în țara noastră pe baza unor materii prime existente și accesibile (fenol, acetonă, acid sulfuric etc.). În scopul realizării acestor substanțe valoroase pentru industrie am colaborat și cu întreprinderea „Anticorrosiv” din Capitală.

Rodul acestei munci colective îl reprezintă punerea la punct a unui procedeu de modificare a polimerilor epoxidici obișnuiți prin folosirea — pe lângă substanțele întăritoare obișnuite (poliamine) — a poliizocianatilor. Polimerii obținuți pe această cale s-au dovedit a fi mai rezistenți la acțiunea solventilor, a apei și a temperaturii. Procedeu a fost brevetat.

polimerii și „industria vinului”

„Dinox-0,40” și „Dinox-110” — acestea sînt denumirile convenționale ale celor doi polimeri epoxidici realizați la noi. Ei au fost mai întîi obținuți în stația-pilot amenajată în acest scop la întreprinderea „Getica” din Capitală și ulterior „tre-cuți” în producție. Actualmente sînt întrebuiți în industria electrotehnică, la protecția anticorrosivă sau în industria alimentară. Pe această din urmă utilizare — la a cărei punere la punct am lucrat împreună cu specialiști din întreprinderile „Zarea” și „Vinalcool” — vom pune un accent deosebit. Am reușit să protejăm interiorul uriașelor containere metalice sau din beton cu ajutorul peliculelor din polimeri epoxidici. Și aceasta fără ca procedeu să exercite nici măcar cea mai neînsemnată acțiune dăunătoare asupra gustului sau mirosului vinului. Lucru deosebit de important pentru această ramură a industriei alimentare.

Cercetările continuă. Una dintre problemele importante în studiu o

reprezintă purificarea rășinilor, de care depinde, în bună măsură, lărgirea gamei de utilizări. Și, în încheiere, unul dintre obiectivele esențiale de a cărei realizare depinde în bună măsură extinderea pe scară largă a întrebuițurilor acestor polimeri: scăderea substanțială a prețului de cost; în acest sens s-au obținut pînă în prezent rezultate promițătoare. Rezultate care se cer, bineînțeles, extinse...

prof. univ. doctor-docent
Margareta GIURGEA

masele plastice și lumina

„De ce depind însușirile maselor plastice?”

Intr-un material plastic sînt prezente, întotdeauna, macromolecule cu diferite greutate moleculare, mai mult sau mai puțin deosebite de valoarea medie, folosirea lor eficientă într-un domeniu sau altul al industriei depinzînd, în mare măsură, de această greutate moleculară medie și de distribuția gradului de polimerizare între diversele macromolecule. Cunoașterea acestor mărimi este de cea mai mare importanță pentru caracterizarea unui produs macromolecular.

În problema determinării acestor mărimi macromoleculare, chimiștii au primit un prețios ajutor din partea fizicienilor, care au stabilit că, analizînd cu tehnici delicate lumina care este difuzată în diferite direcții de soluția unui polimer, se poate obține greutatea moleculară medie a acestuia și se pot căpăta informații privind forma macromoleculilor.

o „personalitate” complexă

Completînd astfel de experiențe optice cu metode de separare din amestec a macromoleculilor cu greutate moleculare apropiate între ele, se poate caracteriza mai amănunțit masa plastică, i se poate defini mai bine „personalitatea”.

La noi în țară asemenea cercetări optice au fost inițiate la Institutul de fizică al Academiei, unde tehnicile de lucru fuseseră elaborate cu prilejul unor cercetări privind lichidele. În colaborare cu cercetători de la Institutul Chimigaz din Mediaș, astfel de studii au fost efectuate asupra polimetacrilatului de metil — sticla organică — produs important al industriei noastre de mase plastice.

Apoi, au fost antrenați la lucru în comun și fizicienii de la Facultatea de fizică din București. În prezent se urmărește studiul — pe această cale — și al policlorurii de vinil, materie primă pe care o utilizează Fabrica de mase plastice București.

Este de așteptat ca extinderea folosirii acestor metode de caracterizare riguroasă a maselor plastice să contribuie la îmbunătățirea proceselor tehnologice, în special în ceea ce privește obținerea de materiale ale căror însușiri să poată fi reproduse — de către industrie — cu certitudine.

foiletoane

neînțelegeri

După cum se știe, trotuarul este rezervat pietonilor, iar partea carosabilă a străzii — vehiculelor. Se poate și invers? Desigur, nu putem admite așa ceva. Se împotrivesc experiența — seculară sau, în orice caz, decenală — a individului citadin, căruia arhitecții din timpurile mai noi i-au rezervat pentru circulația pedestră porțiunile marginale ale arterelor urbane. Se întimplă însă ca unele fapte să încerce a ne convinge că în această privință ar fi o eroare la mijloc. Iată, consemnată fotografic, una din ele: pe strada Mihail Eminescu din București, în fața Institutului de proiectări pentru chimia anorganică și metale neferoase (IPRAN), un șir de mașini care au uzurpat dreptul de folosință a trotuarului, atribuit pietonului, și i-au cedat, generoase, ce a mai rămas liber, adică nimic. Să fie vorba de o nouă regulă a împărțirii spațiilor străzii între vehicule și pietoni? Pe cît știm, fără îndoială, e o neînțelegere.

Neînțelegere pe care o întîlnim și dacă trecem prin piața Amzei la ora cînd cele două mari magazine alimentare aflate aici au ore de inactivitate. O să constatăm că și în această privință se manifestă o neînțelegere. Două magazine aproape identice din punct de vedere al mărfurilor pe care le distribuie, aparținînd aceleiași organizații comerciale, au programe de asemenea aproape identice. N-ar fi mai bine dacă s-ar face

în așa fel încît orele lor să coincidă mai puțin, astfel ca în tot timpul zilei să găsești măcar unul din ele deschise? Ar fi, dar trebuie ca cei în drept să înțeleagă necesitatea. Ceea ce dorim și noi cu ardoare.

N. R.

Fotografii de S. STEINER

„aici se vinde pește prăjit...”

La „Delta Dunării”, pe Calea Victoriei colț cu bulevardul Republicii, se servește — după cum se știe — pește. Prăjit, sau fript pentru saramura, sau cu mujdei. Delicios, de altfel. Bine pregătit și frumos servit. Precum însă în anecdota cu „aici se vinde pește proaspăt”, mirosul de pește fript sau prăjit ține loc și de firmă, și de reclamă, și de orice altă lămurire pentru onor public. Firma vie, adînc mirositoare, se simte cale de-o poștă pe cele două artere de intens trafic: Calea Victoriei și bulevardul „cu cinematografe”. Dintr-un amestec de oxigen și azot, atmosfera din zona aceasta a Capitalei devine un amestec de oxigen, azot și biban prăjit. Ii cumperi fetei cu care te plimbi cîteva viorele și

viorelele capătă repede miros de saramura de ciortocrap. Exoticii thay și sebasta își combină aici aromele cu indigenii șalăi și somni...

Amintim că toate acestea au loc în inima orașului, într-un loc tradițional de promenadă a bucu-reștenilor, incluzînd Casa centrală a armatei, cofetăria „București”, magazinul „Romarta copîilor”, librăria Academiei.

Și mai amintim că nu trebuie să fii mare specialist în construcții ca să știi că prelungind coșul de fum de la „Delta Dunării” cu cîteva zeci de centimetri redai oamenilor care au ieșit la plimbare dreptul la aer respirabil.

E. D.

„telegrama zimmermann“

În primăvara anului 1915 H. S. Miller, asul scafandrilor britanici, a primit ordinul să cerceteze interiorul unui submarin german scufundat lângă coasta scoțiană. Miller trebuia să studieze mai ales noile dispozitive tehnice, dar scafandrul a găsit în cabina căpitanului o cutie de metal în care „Intelligence Service“ descoperi o adevărată „comoară“: planul cîmpurilor de mine așezate în apele britanice de către submarinul scufundat, precum și două coduri noi ale flotei germane, din care unul era folosit exclusiv pentru a ține legătura cu submarinele de cursă lungă.

Descoperirea a avut o uriașă importanță în acel an 1915 în care, după cum scrie Winston Churchill în cartea sa „Reflexii și aventuri“, „Anglia era stăpîna mărilor — o stăpînire perfectă pe care nici în frumoasele zile ale lui Nelson nu a cunoscut-o“. Într-adevăr, navele comerciale ale Angliei circulau în deplină siguranță. Nu exista pentru ele nici un fel de primejdie, pentru că flota germană nu îndrăzne să-și părăsească porturile.

Cînd germanii au lansat în luptă submarinele, războiul economic a intrat însă într-o fază nouă. Prima ofensivă submarină, desfășurată cu vreo douăzeci și cinci de submersibile, nu a cauzat prea mari pagube aliaților. Numai după ce germanii au început să scufunde și navele țărilor neutre numărul cargourilor trimise în fundul oceanului a crescut vertiginos: vapoare însumînd sute de mii de tone erau nimicite în fiecare lună. Sfera de acțiune a submarinelor lărgindu-se, Amiralitatea germană a creat un sistem special de telecomunicații și un cod secret pentru a dirija submarinele de la mare distanță. Lupta pentru aflarea acestui cod a început chiar în perioada în care flota engleză a reușit să scufunde primul submarin german în apropierea coastei scoțiene. Tocmai în acel submarin găsisse scafandrul Miller misterioasa cutie de metal.

cod și cifru

În seria de reportaje din istoria spionajului publicate în „Flacăra“ pînă acum a fost adeseori vorba de coduri secrete, de mesaje cifrate și de cheia lor criptografică. Să ne oprim acum, un moment, pentru a delimita semnificațiile termenilor *cod* și *cifru*, și să spunem cîteva cuvinte despre munca acestor participanți, adesea ignorați, ai războiului secret, care sînt criptografii.

Mai întîi: ce diferență există între cod și cifru?

Codul este un sistem de cuvinte, de grupuri de cuvinte sau de simboluri așezate în mod arbitrar pentru a reprezenta alte *cuvinte*. De pildă: un cod austriac din primul război mondial întrebuința cuvîntul „mamă“ pentru a exprima: „trei torpiloare de tip Avanti“. Tot așa „paștele“ era egal cu: „în direcția, portului Cattaro“, apoi „soare“ cu „crucișătorul greu Italia“, cuvîntul „apartament“ însemna „lansare“, iar „grădină“ — „în luna august“. Deci, dacă spionul dorea să comunice: „Treii torpiloare de tip Avanti au plecat în direcția Cattaro; crucișătorul greu Italia va fi lansat în luna august“, compunea un mesaj care suna cam așa: „Credem că mama va pleca după paște. A fost ieri la doctor, care a sfătuit-o să stea mai mult la soare, ceea ce nu va fi greu, noul ei apartament avînd și o grădină minunată“.

În 1917 agenții „Intelligence Service“-ului au arestat în Belgia un individ suspect. Între hîrțile acestuia se găsea și o listă conținînd titluri de cărți cunoscute, căreia la început inspectorul care conducea percheziția nu i-a dat nici o importanță. Mai tîrziu însă, intrigat de prezența ei între hîrțile unui individ care nu prea părea preocupat de literatură, a recitit-o. Lista nu conținea decît titluri de cărți, numele autorilor, al editorilor și anii de apariție:

Ronsard: Poezii alese, Garnier, 1904
Tolstoi: Învierea, Perrin, 1903
France: Crinul roșu, Calmann-Lévy, 1913
Corneille: Cinna, Garnier, 1909
Renan: Amintiri din copilărie și tinerețe, Calmann-Lévy, 1910
Bourget: Discipolul, Lemerre, 1889
Faguet: Secolul al XVI-lea, Boivin, 1911.

Fiecare din aceste cărți reprezenta un cod. Pe listă figurau șapte cărți și spionul folosea în fiecare zi o altă carte, începînd cu ultimul titlu pus pe listă. Așadar, marți, cartea lui Bourget din ediția 1889. Centrul de spionaj din Berlin posedă și el ediția din același an. Dacă spionul voia să redacteze un mesaj care începea cu „mari concentrări de trupe...“, el căuta în volum mai întîi cuvîntul „mare“ care, să presupunem, se afla pe prima pagină în cel de-al treilea rînd fiind cel de-al șaptelea cuvînt. Agentul transmitea: 1 3 7 și așa mai departe. În acest scop au fost întrebuițate cărți, diferite anuare și chiar dicționare.

În *cifru* elementul central nu este cuvîntul (ca în cazul codului), ci *litera*. Se poate întrebuița oricare literă din alfabet în locul altei litere, se pot întrebuița simboluri sau cifre în loc de litere etc., toate aceste artificii pînd complică cifrul la infinit.

Cifrul este o formă de disimulare foarte veche, iar mesajele respective se numesc criptograme. Printre cele mai vechi criptograme cunoscute se află mesajele lui Iulius Caesar către generalii săi. În secolul al XVI-lea spaniolii corespondau cu coloniile lor îndepărtate folosind un cifru variabil, pe care-l considerau de nedezlegat. Dar iată că Henric al IV-lea, regele Franței, cu ajutorul celebrului matematician Viète, a descoperit secretul și a reușit să citească cu ușurință mesajele spionilor în toate variantele lor. Spaniolii, nedumeriți, l-au acuzat pe Viète de... vrăjitorie și numai cu greu a reușit savantul să se apere în fața justiției papale din Roma.

Un cifru foarte „rezistent“ a fost cel al lui Napoleon. Împăratul se ocupa el însuși de punerea la punct a cifrului său, care a rămas într-adevăr secret timp de cinci ani, un adevărat record!

Celebrul filozof englez Bacon a dat, acum cîteva secole, o definiție a „cifrului perfect“ spunînd: „Un cifru trebuie să fie simplu la scris și la citit și imposibil de descifrat“ — ceea ce ar fi, de fapt, perfecțiunea. Or, această perfecțiune, așa cum a dovedit-o istoria războaielor, era imposibil de atins. Se știe că puține sisteme — coduri sau cifruri — au rezistat asaltului experților. Așa s-a întîmplat și înaintea, și în timpul primului război mondial.

cît de secrete sînt codurile secrete?

Fiul lui Hindenburg, colonel în timpul primei conflagrații mondiale, relatează în memoriile sale că francezii și rușii posedau codul secret german înainte de izbucnirea războiului. „În 1909 — scrie el — Germania a adus unele modificări la codul ei secret, care au îngreunat descifrarea. Dar aplicarea acestor modificări cerea timp. Celelalte țări au știut să profite de întîrziere“. Pe de altă parte experții austrieci au descoperit secretul cifrului rusesc și unii autori afirmă chiar că pierderea unor bătălii importante în 1914 și 1915 de către armata țarului pe frontul oriental, printre altele vestita bătălie de la Tannenberg, se datorește și faptului că criptografii puterilor centrale descifrau mesajele statului major rus. În 1918 germanii au reușit să-și însușească și unul din codurile americane. Un colonel din armata S.U.A. avea în buzunar o copie după acest cod cînd o ofensivă locală germană a pătruns prin surprindere în prima linie a frontului. Germanii au pus mîna pe colonel și, bineînțeles, pe codul secret respectiv.

Către sfîrșitul conflagrației, un cifru nu rămînea de obicei în vigoare decît cel mult trei-șase săptămîni. În 1916 „Nachrichtendienst“ (serviciul secret german) schimba anumite cifruri în fiecare zi la miezul nopții... și totuși „Intelligence Service“ și Biroul II francez reușeau să descifreze unele mesaje cu o întîrziere de doar două-trei ore.

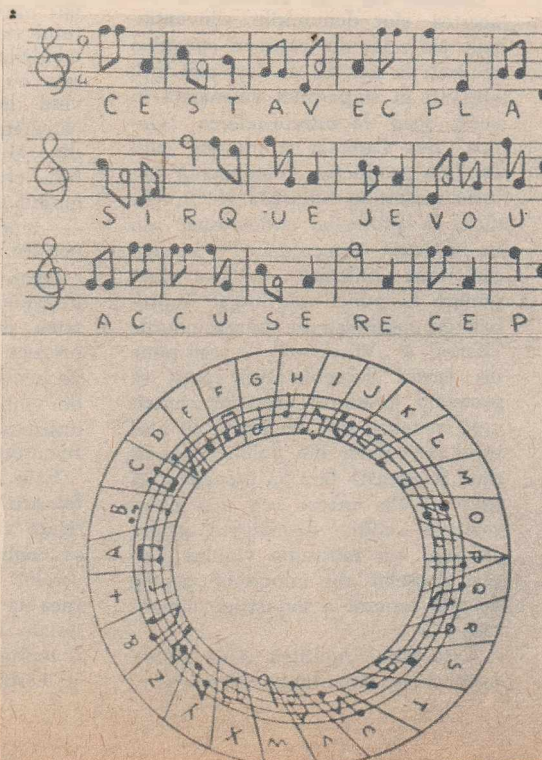
Dar să revenim la începutul războiului. Germanii se aflau atunci în posesia cifrului Amiralității britanice. Cunoașterea acestui secret a permis să se salveze de nimicire crucișătoarele „Goeben“ și „Breslau“, două nave germane care fuseseră încercuite lângă Sicilia de puternice nave de război ale flotei britanice. Bătălia urma să înceapă cînd deodată flota engleză, în loc să atace, s-a îndepărtat cu toată viteza. Ce se întîmplase? Comandantul lui „Goeben“, care cunoștea cifrul britanic, a lansat în văzduh un mesaj cifrat prin care flota adversă era invitată să plece imediat în direcția Constantinopol...
Și iată cazul unui alt cod secret, relatat de Churchill în cartea sa „Criza mondială“. Vasul de război german „Magdeburg“ a fost scufundat de flota rusească în Marea Baltică. Scafandrii ruși au găsit în epavă o carte conținînd codul complet folosit de navele de război germane. Bineînțeles, nici un cuvînt nu s-a suflat despre această descoperire — scrie Churchill — și nimeni nu a bănuț că acest document important a căzut în mîna englezilor, căroră el le-a fost transmis de către ruși. Dacă germanii ar fi avut cel mai mic indiciu despre existența serviciului așa-numit „Camera 40“, însărcinat cu descifrarea mesajelor lor, ei ar fi luat măsurile necesare. Dar existența acestui misterios serviciu nu era cunoscută, chiar în sînul Amiralității, decît de cîteva persoane.

Un timp Amiralitatea britanică a putut să descifreze, cu ajutorul codului descoperit, o mare parte din radiogramele germane. Berlinul a luat însă curînd anumite măsuri și „Camera 40“ a pornit din nou la vînațoare după codurile germane. Ce era această faimoasă „camera“?

„camera 40“

Acest centru al activității serviciului de spionaj maritim funcționa în localul Amiralității britanice

Cifru „muzical“ utilizat în timpul primului război mondial.

și cuprindea pe cei mai buni criptografi, sub comanda amiralului William Reginald Hall (din ordinul căruia cercetase scafandru H. S. Miller epava submarinului scufundat lângă coasta britanică).

Amiralitatea germană schimba mereu așezarea câmpurilor de mine, codurile secrete și instrucțiunile speciale pentru submarine, dar „Camera 40” reușea să capteze și să citească mesajele și anunța pe cei în drept despre toate aceste schimbări.

Submarinele germane, după cum am arătat, provocau mari pierderi flotei comerciale a aliaților și chiar a neutrilor; de aceea și lupta împotriva acestui dușman invizibil creștea în intensitate. La acțiunile împotriva submarinelor participau peste cinci mii de nave englezești înzestrate cu mii de mine, torpile, bombe de adâncime, tunuri etc., dar codurile descoperite de Miller, apoi și de alți scafandri, reprezentau o armă mult mai puternică — cel puțin în prima fază a bătăliei — decît mijloacele pur militare. Radiogramele expediate submarinelor erau interceptate în mod regulat, iar comunicările cifrate erau citite de specialiștii din „Camera 40”. În acea perioadă comandanții submarinelor germane își conduceau submersibilele spre o moarte sigură, fără să bănuiască măcar cit de ușor descifrează adversarul ordinele lansate din Berlin. În același timp însă și spionajul german a reușit să-și procure unele coduri secrete ale aliaților, și chiar

povestea Inginerului Szek

Șapte ani după terminarea războiului, contele de Balfour, într-o conferință ținută la Universitatea din Edinburgh, a dezvăluit o senzațională afacere de spionaj. Iată faptele:

Într-o seară de vară a anului 1915, o pană s-a produs la stațiunea de radio din Bruxelles, pusă în slujba serviciului de spionaj german. Emisiunile s-au întrerupt și comandamentul armatei germane de ocupație căută cu înfrigurare experți care, în acea perioadă de început a radiofoniei, nu prea erau numeroși. Un tânăr inginer din armata austriacă, Alexandre Szek, după cuvenitele cercetări privind competența și opiniile sale politice, a fost admis în acest sanctuar al spionajului german. Lucrarea fu executată, iar tânărul rămase în continuare la stațiunea de radio, câștigînd încrederea Kommandaturii, căreia îi prezentă spre încercare un aparat de recepție mult mai valoros decît cele existente pînă atunci la serviciul de spionaj german. În felul acesta Alexandre Szek a cunoscut și un cod german ultrasecret, destinat comunicărilor dintre Berlin și ambasadele germane din străinătate.

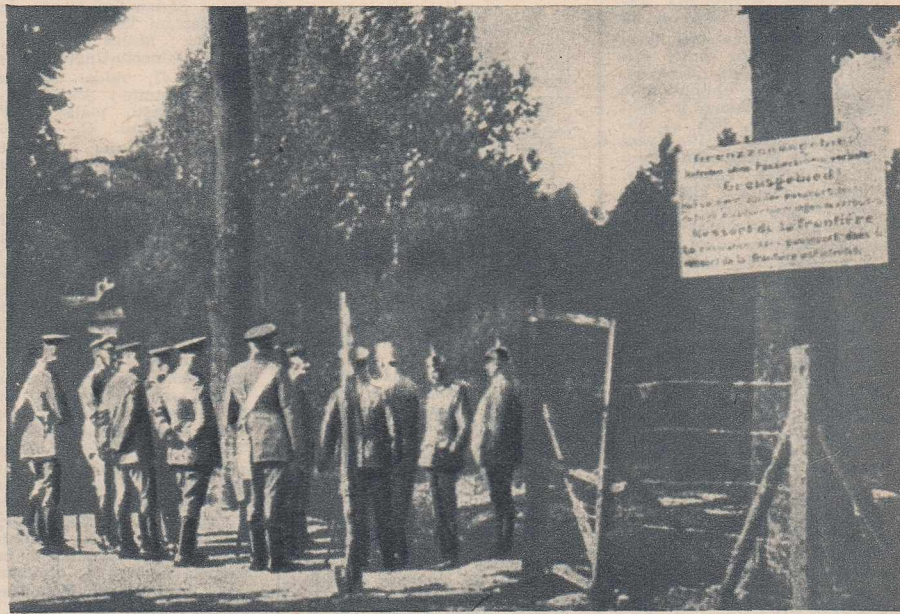
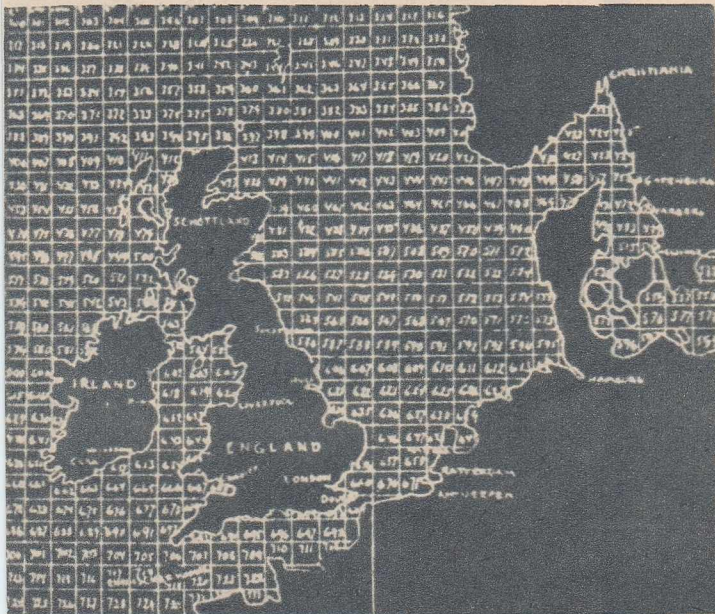
Acest cod se compunea din două volume, din care unul, de dimensiuni considerabile, cuprindea un mare număr de cuvinte cifrate. Primul volum însă nu avea nici o valoare fără volumul doi, mult mai subțire, care indica la zi modificările ce trebuiau aduse la interpretarea cifrului de

să descifreze telegramele germane cele mai confidentiale trimise din Berlin reprezentanților diplomatici din străinătate.

La 23 februarie 1917, W. H. Page, ambasadorul Statelor Unite din Londra, a fost trezit din somn de soneria telefonului. La celălalt capăt al firului era însuși Balfour, ministrul de externe al Angliei, care, după ce-și ceru scuze pentru acest telefon matinal, îl rugă să vină îndată la minister. În drum spre Downing Street, Page, bine instalat pe canapeaua confortabilă a automobilului, privea prin geamurile aburite ceața londoneză care învăluia orașul. Minte ambasadorului era copleșită de gânduri negre. Oare cu ce vești proaste îl va întâmpina iar Balfour? Anul 1917 începuse cam prost. Moralea poporului englez scădea, nemulțumirea în Franța creștea; la 31 ianuarie 1917 statul major german anunțase reinnoirea asaltului submarin, dar de această dată cu toate mijloacele posibile... Era ceea ce germanii numeau „războiul submarin fără limită”. „Tot ce plutește va fi scufundat!” — era lozincă lansată de Berlin, și primele vizate erau Statele Unite.

„facem următoarea propunere mexicului...”

W. H. Page intră în camera contelui de Balfour care, fără să spună un cuvînt, îi predă o hîrtie

Aceasta este una din hîrțile folosite de spionii germani în timpul primului război mondial pentru a comunica în cod mișcările navelor engleze și franceze. Fiecare categorie de nave era desemnată printr-un termen comercial: cutie de lemn seria 1 însemna „vas de război cu un coș”; seria 2 — două coșuri; ladă seria 3 însemna „crucișător cu trei coșuri”; cutie de metal — „distrugător”; esantion — „submarin”; pachet — „mină” (fotografia din stînga). De-a lungul frontierei belgiano-olandeze germanii au ridicat o rețea de sîrmă ghimpată prin care circula curent de înaltă tensiune. „Porțile”, ca cea din fotografie, erau păzite cu strînicie. Prin această rețea s-a furișat în Olanda, într-o noapte, inginerul Szek, cu copia codului german „ultrasecret” (fotografia din dreapta).

și acest fapt a fost folosit de „Camera 40”. Cum?

Pentru apărarea porturilor engleze împotriva eventualelor atacuri ale submarinelor, intrarea acestora fusese minată. Dar și submarinele germane depuneau mine în zonele de navigație ale englezilor. Navele de deminare britanice foloseau un cod special pentru a indica navelor aliate poziția exactă a canalelor de trecere, adică partea lăminată, „curată”, a câmpurilor de mine. „Camera 40” a fost avertizată că spionii germani și-au procurat un exemplar din acest cod. În consecință, submarinele germane puteau să intre, fără riscuri, pe căile maritime deminate, să-și lepună acolo minele, distrugînd navele Antantei care se angajau în aceste „canale de siguranță”. Într-o zi cei de la „Camera 40” au aflat că submarinul german U-34 a minat intrarea portului Waterford. Știind că germanii posedă cheia codului de deminare, „Camera 40” a difuzat către vasele britanice următorul mesaj: „Portul Waterford deminat stop folosiți trecerea centrală care este singurul canal deminat autorizat”. La sediul Kriegsmarinei din Berlin mesajul a fost mediat descifrat. Submarinul U-34 s-a întors și, pentru a pătrunde în portul Waterford, s-a folosit de trecerea centrală, s-a lovit de una din propriile sale mine și...

Dar unul din cele mai mari succese ale celor de la „Camera 40” a fost descifrarea „telegramei Zimmermann”.

bază, precum și un număr de manipulații fără de care telegrama cifrată nu putea fi citită. Era deci limpede că era vorba de un cod foarte complicat. Fără acest cod nici un expert nu putea să descifreze mesajele germane, adresate în primul rînd ambasadorilor germani din străinătate.

„Camera 40” află că inginerul Szek a fost admis la serviciul cifrului și intră în legătură cu el. Deși era supus maghiar, se pare că Szek se născuse în împrejurimile Londrei și păstrase unele legături cu țara sa de baștină. Agentului englez trimis în Belgia nu-i fu deci greu să se apropie de tânărul inginer și să-i transmită mesajul personal al amiralului Hall: codul trebuie să ajungă în posesia aliaților! Dar nu prin furt. Pentru că după dispariția codului germanii l-ar scoate din uz imediat. Szek alege o altă soluție: copierea în întregime a codului. (Pe atunci nu existau încă aparate de fotografiat cu microfilme...)

După o muncă istovitoare de luni de zile, inginerul termină copierea codului. A urmat o nouă perioadă grea: încercările de trecere a frontierei spre Olanda au dat greș. Szek a trebuit să aștepte alte luni de zile pînă ce, cu ajutorul unui ghid, a reușit să treacă prin rețeaua de sîrmă ghimpată încărcată cu curent electric de înaltă tensiune. A doua zi el ajunse la Haga, predînd serviciului de spionaj englez copia codului ultrasecret. Prima consecință a isprăvii inginerului Szek: „Camera 40” a putut

conține doar cîteva rînduri. Era copia telegrammei trimise de subsecretarul de stat al afacerilor externe, Zimmermann, ambasadorului german în Mexic. Telegrama avea următorul conținut: „Avem intenția de a porni la începutul lunii februarie războiul submarin fără limită. Facem următoarea propunere Mexicului: în caz de război operăm împreună; vom susține cu bani ofensiva mexicană. După război îi oferim restituirea statelor Texas, Arizona și Noul Mexic. Vă însărcinăm cu executarea amănuntelor. Președintele Mexicului va fi informat îndată ce războiul între Statele Unite și noi a fost declarat. Încercați să alăturați pe delegatul Japoniei cauzei noastre. Arătați că, prin războiul submarin, în cîteva luni vom dicta condițiile noastre Marii Britanii. Zimmermann”.

„Telegrama Zimmermann” a fost imediat publicată, dezlănțuind un scandal imens în Germania și grăbind intrarea S.U.A. în război. Pare neverosimil, și totuși nimeni din cercurile militare și guvernamentale germane nu a crezut că taina codului ultrasecret putea fi cunoscută de aliați. Toată lumea era de părere că textul telegrammei a fost furat din biroul lui Zimmermann! În consecință codul nu a fost înlocuit, nici măcar schimbat, și „Camera 40” a continuat să descifreze mesajele germane pînă la sfîrșitul ostilităților...

Ion ASZÓDY

tot despre studenți

Am primit spre publicare următoarea scrisoare:

Am citit în „Flacăra” nr. 7 nota „despre studenți” referitoare la un tiz de-al meu din București. Fiind student și cunoscând destul de bine preocupările studenților, viața de facultate și cămin, sint cu totul de acord cu observațiile redacției. Marea majoritate a studenților sint preocupată de pregătirea lor profesională, participă la cursuri și seminarii, învață cu sirguintă. Recent s-a încheiat sesiunea de examene și la facultatea noastră. Aproape 63% dintre studenți sint integraliști, iar din aceștia 88% au obținut note între 7 și 10. Numai în anul II, de exemplu, 95% au obținut note de 9 și 10. Avem studenți ca Mărgineanu Doru, Caprini Irinel, Tiron Vasile, Moiescu Dimitrie, Herșcovici Carol, Vasiliu Florin și mulți alții care au promovat examenele în recenta sesiune cu media generală 10. Am convingerea că astfel de rezultate se obțin și în celelalte facultăți. De aceea consider jignitoare compararea studenților cu niște hoarde migratoare, capabile de toate actele de huli-ganism posibile și imaginabile. Probabil că pe unii îi supără veselia tineretului nostru, dar de la realitatea vie, sănătoasă a vieții studentești pînă la hoardele barbare este o performanță ce o poate realiza numai cineva complet străin de viața studentească sau care denaturează cu bună știință realitatea.

Dacă tizul meu bucureștean dorește să-i cunoască mai bine pe studenți, să nu-i mai pîn-dească pe la ieșiri, ci să-i caute în biblioteci și săli de cursuri. Acolo va afla fapte mult mai demne de luat în seamă.

Victor SIMION
student, anul III
Facultatea de fizică București

„în jurul unui cric”

În legătură cu foiletonul avînd titlul de mai sus, semnat de tov. Eugen Frunză în „Flacăra” nr. 6/1966, cititorul nostru Victor Vernescu din Ineu ne arată că este de acord cu luarea de atitudine a autorului atît în ce privește furtul ce a fost comis, cit și în ce privește poziția martorilor ce vor să-și păstreze „neutralitatea”. Dar, ne scrie corespondentul nostru, nu sint de acord cu tov. E. Frunză cînd spune: „Admit că păgubașul a fost neglijent”. Dezacond — în sensul că nu trebuie să facem nici un fel de concesii celor necinstiți. Dar, tovarășe Vernescu, nici foiletonul la care v-ați referit nu exprima altceva. Continuînd fraza pe care ați citat-o, autorul foiletonului scria mai departe: „Dar scuză oare acest fapt (neglijența păgubașului — N.R.) infracțiunea comisă de celălalt? Nu e oare cel mai firesc lucru... ca tu, om de pe stradă, să contribui la condamnarea fărâdelegii...?” Deci, nu e vorba aici de nici o concesie făcută furtului.

În altă ordine de idei, corespondentul nostru ne scrie

că i-au plăcut foarte mult „Miniaturile” semnate de colaboratorul nostru craiovean Lucian Zatti, iar apoi, ca un ecou la ancheta noastră de astă-toamnă, intitulată „Călătorii au cuvîntul”, dă o serie de sugestii pentru îmbunătățirea condițiilor de călătorie cu trenul, pe care le vom transmite Ministerului Căilor Ferate.

ce nu v-a plăcut?

„Revista «Flacăra» merită, desigur, să fie citită și acest lucru îl fac și eu, chiar de la apariția primului număr — ne scrie tov. I. Lazăr din Medgidia. Dar, arată mai departe corespondentul nostru, „uneori în «Flacăra» se găsesc lucruri mai puțin interesante; și, ca să nu mergem mai departe, să luăm ca exemplu nr. 3 al revistei”.

Se poate întimpla, tovarășe Lazăr, ca un număr sau altul al revistei noastre să fie mai puțin interesant. Dar dacă ai vrea să ne ajuți din plin ar trebui să ne arătați concret ce vi s-a părut neinteresant și din ce pricină.

Ne mai cereți mai departe să dăm reproduceri de tablouri în culori, literatură, teatru, cinema, sport. Ținem să amintim că în afara reproducerilor în culori, la care am renunțat de mai mulți ani (și am arătat în repetate rînduri de ce), celelalte teme pe care le amintiți își găsesc cu regularitate loc în revistă. Poate e nesatisfăcătoare — uneori — modalitatea de abordare a tematicii sau felul în care e prezentată. Dacă acestea vă generează nemulțumiri, vă rugăm să ne scrieți.

un cititor ne sesizează...

Tov. Ene Vasile din Călărași ne semnaleză printr-o scrisoare unele lucruri care privesc buna gospodărire a orașului: în această localitate — ne scrie corespondentul nostru — sint străzi care în anotimpul ploios nu pot fi traversate decît cu cizme de cauciuc. Cauza? Noroiul excesiv. Tot el ne mai scrie că după orele 21 în gara Călărași nu se mai găsește nici un mijloc de transport spre centru, de același neajuns „bucurîndu-se” și călătorii care sosesc prea de dimineată cu trenul.

Noi supunem cele de mai sus gospodărilor orașului.

de ce nu și fotbalștii noștri?

„Mi-a plăcut reportajul «La Pele acasă», cit și fotografiile ce-l însoțeau. Vă propunem să publicați și ceva despre fotbalștii portughez Eusebio. Cred însă că ar fi bine să prezentați și pe cîțiva dintre fotbalștii noștri — pe Ion Pircălab, în primul rînd. De asemenea, să ni-i prezentați pe fruntașii handbalului nostru” — ne scrie tov. Ionel Bistriceanu din Petrla.

Propunerea tov. Bistriceanu este binevenită și ne vom strădui să găsim formele cele mai potrivite de prezentare și a unor sportivi fruntași români. Iar pe fotbalștul Ion Pircălab îl vom prezenta cîrînd pe o copertă.

P.S. Răspunsurile la întrebările puse le vom da prin rubrica „Pe scurt”.

cititorii către cititori

Următorii cititori doresc să corespundă: Elena Sava și Rîndunica Economu, București, Calea Griviței 184 A, et. 3, ap. 6: ilustrate; Adriana Marin, economist, București, str. Horbotei, bl. D 12, et. 9, ap. 79: ilustrate; Ana Vlas, soră medicală, Timișoara, bd. Tipografilor 25, ap. 5: teme diverse, ilustrate; Cornelia Blindu, elevă, Slobozia, str. M. Basarab 255, reg. București: teme culturale; Ion Stoiojan, Oțelu Roșu, str. Republicii 118, raion Caransebeș: ilustrate, sport, cinema; Lenuța Lefea, elevă, Techirghiol, str. 7 Noiembrie: film, ilustrate; Nicolae Dan și Nacu Caratas, Constanța, str. Lucaci 28: muzică, sport, ilustrate; Viorica Sărăcuț, comuna Vinga nr. 1397, raion Arad: ilustrate; Ștefan Șerbănescu, Iași, str. Pașcani 15: teme diverse, ilustrate; Mitică Cursaru, comuna Mînciu-Ungureni, str. Bodeni 47, raion Teleajen: film, ilustrate; Virgil Coia, elev, Ploiești, piața 16 Februarie 34, sc. C, ap. 60: muzică, cinema, ilustrate; Savu Ioan, controlor tehnic, Reșița, str. P. Maior 27: ilustrate; Lelia Băcuș, elevă, Oradea, str. Hübchenberger 30: cinema, ilustrate; Elena Voicu, funcționară, Pitești, str. Craiovei 105: ilustrate; Valli Mereuță, tehnician-radio, Medgidia, str. Siloz 23: ilustrate; Iosif Negru, muncitor, Reșița-Moroasa, pavilion 16, ap. 20: teme diverse; Rică Săndulescu, medic veterinar, comuna Corbu, raion Medgidia: ilustrate; Costel Prundeanu, muncitor, Reșița, Orașul Nou, bl. 2, ap. 9: teme diverse; George Silișteanu, muncitor, Craiova, str. Al. I. Cuza 8: teme diverse; Dorin Socățiu, elev, Timișoara II, str. Badea Cîrțan 4, ap. 8: artă, ilustrate; George Cristescu, student, Iași, stradela Sărării 2: literatură, artă; Iosif Iuhăș, Hunedoara, str. 23 August 35; cinema, literatură; Ștefan Lăzăroiu, matrișer, comuna Curtișoara-Iezurenii, raion Gorj: teme diverse, ilustrate.

în cîteva rînduri

Mihai Farkas, București. Mulțumim pentru aprecierile făcute în ce privește revista noastră. Am publicat și vom publica și în viitor articole despre pictori și cîntăreți celebri. Așteptăm — așa cum ne-ați făgăduit — subiecte concrete pentru foiletoane.

Viorica Armia, profesoară, Piatra-Neamț. Ne bucură aprecierile dv. asupra felului în care „Flacăra” ține seama de propunerile cititorilor. Vom face acest lucru, desigur, și în continuare, astfel că veți putea găsi ceea ce — așa cum ne scrieți — vă interesează în-deosebi: reportaje interesante de pe șantierul marilor obiective industriale.

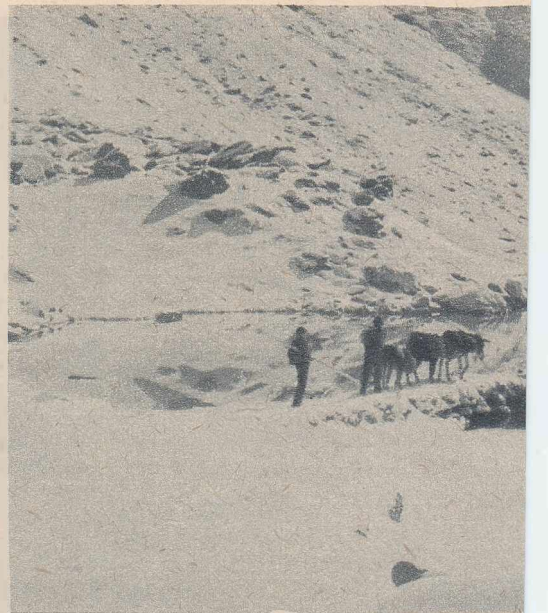
Simion Vasile, Tulcea. Despre orașul dv. am publicat reportaje și alte materiale în mai multe rînduri. Vom ține seama de propunerea dv. și vom reveni, mai ales că Tulcea se dezvoltă și se modernizează continuu. Răspunsul la întrebarea cu caracter medical îl veți primi prin poștă.

Vasile Tudorac, Timișoara. Cu tot regretul, dar nu mai avem numere vechi din revistă. Tirajul se epuizează în primele zile după apariție. De aceea este bine să vă abonați.

Linște la cabana Borșa — Const. Mareș, București.

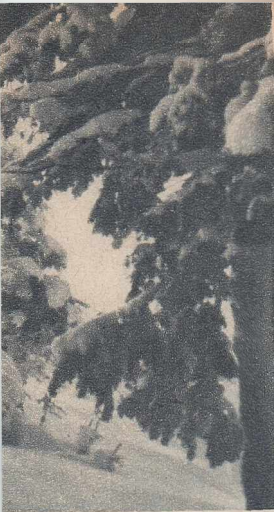
cititorii fotografiază

Au sosit alimente la cabana Bilea-Lac — Mihai Kapp, Cisnădie.

Zăpadă la cabana Paring — Paul Șarpe, Craiova.

Cîteva aspecte reu-
ite din excursiile de
arnă ale cititorilor
noștri.

un mare biolog german: ernst haeckel

„Doresc să cunosc unele date
despre viața și activitatea savantului
Ernst Haeckel”.

Anișoara GHIȚĂ, Focșani

Răspunde PETRE DIACONU, doctor
în științe biologice.

Ernst Haeckel (1834-1919) este cel
mai mare biolog german al perioadei
darwiniste.
Încă de pe băncile liceului, E. Hae-
ckel era preocupat de studiul naturii.
Primele sale cercetări i-au produs in-
doiele în privința justetei concepțiilor
fixiste asupra lumii. Urmind facultatea
de medicină, se pasionează de stu-
diul anatomiei, al histologiei și mai
tîrziu al anatomiei comparate.

În toate lucrările sale Haeckel sus-
ține și aplică darvinismul, care pe
atunci era combătut de majoritatea
reprezentanților oficiali ai lumii știin-
țifice. Deși a avut anumite limite (de
pildă: aplicînd rolul selecției naturale
asupra oamenilor, el considera, în
mod cu totul nejustificat, existența
claselor drept rezultat al selecției na-
turale, iar lupta de clasă drept re-
zultat al luptei pentru existență), prin
ansamblul operii sale Haeckel rămîne
unul dintre cei mai mari biologi ai
secolului al XIX-lea. În lucrări ca
„Morfologia generală a organismelor”,
„Antropologia sau istoria dezvoltării
omului”, „Enigmele universului” și
„Minunile vieții” Haeckel arată că
toate animalele au un plan unic de
organizare, variabilitatea lor explicîndu-
se prin influența condițiilor de me-
diu în decursul milenilor. Lui Hae-

ckel îi aparținea ideea că a existat
cîndva o formă intermediară între
maimuță și om, și anume pitecan-
tropol — fapt confirmat mai tîrziu,
în urma descoperirilor doctorului E.
Dubois de pe insula Java (1891).

Studiile de anatomie și embriologie
i-au arătat lui Haeckel că embrionii
animalelor de astăzi „repetă” pe scurt,
în dezvoltarea lor, modificările prin
care au trecut strămoșii lor. Această
concluzie a fost întărită de rezultatele
zoologului-embriolog german, stabilit
în Brazilia, Fritz Müller. Colaborarea
dintre Haeckel și Müller a dus la for-
mularea de către Haeckel a legii bio-
genetice fundamentale denumită și le-
gea biogenetică Müller-Haeckel.

Formularea dată de Haeckel constă
în aceea că dezvoltarea organismelor
se compune din ontogenie, sau istoria
dezvoltării individuale, și filogenie,
sau dezvoltarea strămoșilor din care a
descins noul individ. Ontogenia și
filogenia sînt strîns legate între ele,
ontogenia repetînd pe scurt istoria
filogeniei. Haeckel spunea: „Dacă do-
rim să deslușim filogeneza, trebuie
să studiem amănunțit dezvoltarea in-
dividuală a organismelor vii”.

Bazîndu-se pe legea formulată și pe
teoria evoluționistă a lui Darwin,
Haeckel încearcă să reconstituie eta-
pele evoluției lumii vii. El dă o în-
terpretare materialistă apariției vieții,
„în timpuri îndepărtate și condiții in-
existente astăzi”. Mergînd mai departe,
el alcătuiește chiar primul arbore filo-
genetic al regnului animal, inclusiv
omul.

acustica teatrelor antice

„Cum era obținută o bună audibi-
litate în teatrele din antichitate?”

Cornel LUPEA
Orășul Victoria

Răspunde ing. M. GRUMĂZESCU,
secretar științific al Comisiei de acustică
a Academiei Republicii Socialiste
România.

Preferința pentru reprezentațiile dra-
matiche manifestată de grecii antici a
dus la crearea de teatre în aer liber
cu mare capacitate. E destul să amîn-
tim teatrul lui Dionysos care putea
cuprinde pînă la 11 000 spectatori.
Construcția unui asemenea teatru ri-
dica probleme serioase de acustică,
pentru a asigura tuturor spectato-
rilor, răspîndiți pe o suprafață atît de
mare, o bună audiere a vorbiri actori-
lor și a intonațiilor corului.

Posedînd o mare finete de observa-
ție auditivă, constructorii antichității
au reușit să creeze teatre cu o
acustică remarcabilă, așa cum s-a
constatat și din măsurătorile efectuate
în ultimul timp în diferitele vestigii
ale teatrelor antice din Grecia, Italia
și Franța. Cercetările recente între-
prinse de acusticieni au arătat că
buna audibilitate se datora modului
cum era conceput și construit teatrul.

În primul rînd, plasînd spectatorii
pe treptele unui amfiteatru cu pantă
mare, în jur de 30°, li se crea posi-
bilitatea de a vedea bine, dar și de
a auzi bine, deoarece spectatorii din
rîndurile din față nu împiedicau vi-
brațiile sonore să se propage, ajun-
gînd astfel pînă la cei din spate. În
al doilea rînd, podiumul pe care era
amplasat corul constituia o suprafață
reflectantă, dirijînd spre spectatori su-

netele emise de actorii care jucau pe
scenă — o estradă situată mai sus de
podium. Tot în acest scop a fost
construit și fundalul, alcătuit dintr-un
zid masiv, care închidea scena la
partea sa posterioară. Suprapunîndu-se
peste sunetele directe, sunetele reflec-
tate de podium și de fundal contri-
buiau la întărirea primelor.

O altă îmbunătățire a acusticii în
teatrele antice s-a realizat în urma
construirii pe treapta cea mai înaltă
a amfiteatrului a unui peristil. Acesta
ferea pe spectatori de zgomotele
perturbătoare care se produceau în
jurul teatrului.

Tot în scopul asigurării unor con-
diții mai bune de audibilitate, arhi-
tectii din antichitate se pare că au
utilizat la construcția teatrelor rezo-
natori acustici. Aceștia se prezentau
sub forma unor vase de bronz pla-
sate sub băncile spectatorilor, pe su-
porturi de lemn, cu deschiderile în-
dreptate spre scenă. După cum mărtu-
risește celebrul arhitect roman Pollio
Vitruvius, acești rezonatori aveau func-
ția de a întări și înfrumuseța sune-
tul. Din păcate nu s-au păstrat nici
desenele originale ale lui Vitruvius
și nici nu s-au găsit rămășițe ale ve-
chilor rezonatori. Totuși, într-o scri-
soare datînd de prin anul 1500, Pater
Belli menționează că a văzut un astfel
de vas în ruinele unui teatru din Si-
cilia.

Dacă la măsurile constructive men-
ționate mai sus adăugăm și măștile
purta de actori, care aveau darul
să întărească vocea, avem o imagine
destul de clară a factorilor care con-
tribuiau la asigurarea unei bune au-
dibilități în teatrele antice.

pe scurt

Laurențiu Lupu, Dăeni, rn. Măcin.
1) Există o asemenea lucrare: „Dic-
ționar de maxime comentate” de Tu-
dor Vianu (Editura științifică — 1962).
2) Simone de Beauvoir (născută în
1908) este o scriitoare franceză, tova-
rășa de viață a lui J.-P. Sartre. A
scris romane („Sîngele altora”, „Toți
oamenii sînt muritori”, „Curi de pris-
sos”, „Mandarini”), memorialistică
(„Amintirile unei fete cuminți”, „Pu-
terea vîrstei”, „Puterea lucrurilor”),
eseuri, piese de teatru ș.a. 3) Nu
putem deocamdată să dăm și repro-
duseri de artă plastică în culori. 4)
Desigur că ne vom mai ocupa de
muzica ușoară românească.

Pavel Sotropa, Craiova. „Titanicul”
era un mare transatlantic aparținînd
companiei engleze „White Star Line”.
În prima sa cursă, la 14 aprilie 1912,
vaporul s-a scufundat, ciocnîndu-se de
un aisberg la sud de Terra Nova.
Transatlanticul avea o lungime de
271 m și un deplasament de 60 000
tone — la vremea lansării sale fiind
socotit o adevărată minune a tehnii-
cii. În catastrofa „Titanicului” au
pierit peste 1 500 de oameni.

Ilie Bora, Vidinu, rn. Gilort. Adre-
sați-vă revistelor literare: „Gazeta
literară” sau „Lucafărul” din Bucu-
rești, „Ramuri” din Craiova ș.a. Adre-
sa dv. va apărea.

Ion Mircea Panait, Sibiu. 1) Fil-
mul „Serbările galante” a și fost pre-
zentat în premieră; despre programa-
rea celorlalte filme de care ne între-
bați nu șitem încă în măsură să vă
punem la dispoziție date precise. 2)
Se pot comanda și discuri prin poștă.
Comenzile se adresează librăriei „Car-
tea prin poștă” din București, rn. V. I.
Lenin, str. Serg. Nițu Ion nr. 8-12.
3) Pentru emisiunea radiofonică „O
melodie pe adresa dv.” scrieți pe
adresa Radioteleviziunii, București, rn.
16 Februarie, str. Nufferilor nr. 62.
Pe aceeași adresă puteți să scrieți și
interpretilor de muzică ușoară de care
ne întrebați.

V. SILVIAN

lacuri naturale

„Ce este șerlacul și care sînt în-
trebuințările lui?”

Stelcă BIRLĂ, Ploiești

Răspunde ing. CONSTANTIN ROBU
de la Laboratorul central de cerec-
tări pentru lacuri și cerneluri.

În unele țări din Asia și în special
în India, Thailanda, Birmania, Indo-
nezia (Java, Sumatra) trăiește o in-
sectă denumită Tachardia lacca sau
Coccus lacca. Femelele din această
familie de insecte înțepă coaja unor
arbuști și cu seva extrasă secretă o
substanță pe care o depun pe ra-
murile arbuștilor sub forma unei
cruste groase de 3 pînă la 8 mm.

Această crustă se culege (împreună
cu coaja sau chiar cu ramura pe
care se află), se sfărîmă, apoi se
spală cu apă pentru îndepărtarea păr-
ților lemnoase și a celor solubile în
apă. Rășina care rămîne se sortează
după mărimea granulelor, se filtrează
la cald prin saci de pînză și se trans-
formă în solzi, fie cu o mașină cu
valțuri, fie manual. Uneori se deco-
loarează cu clor (șerlac albit) și se în-
depărtează și ceara pe care o conține
(prin tratare cu sodă).

În comerț, șerlacul se prezintă sub
forma unor solzi mici de culoare gal-
ben deschis pînă la brun, transparen-
ți sau semitransparenți.

În compoziția sa intră în primul
rînd esteri ai unor acizi organici (de
exemplu acidul trioxipalmitic).

Șerlacul se utilizează la producerea
lacurilor și a politurilor necesare fi-
nisării mobilei, prin dizolvarea lui în
alcool etilic și colorarea cu coloranți
organici.

Aplicarea lui pe mobilă se face cu
ajutorul unui tampon. Tehnica de lu-
cu cu tamponul cere o practică în-
delungată.

Pelicula obținută este dură dar elas-
tică, rezistentă la zgîriere, lucioasă,
cu un aspect plăcut.

Deoarece șerlacul este un produs
natural care se importă, iar opera-
țiile de lustruire cu lacurile pe bază
de șerlac nu se pretează la o meca-
nizare avansată, în ultimul timp s-au
introdus la finisarea mobilei (dome-
niul principal de utilizare al acestor
lacuri) tipuri noi de lacuri sintetice,
ca de exemplu cele pe bază de rășini
poliesterice nesaturate, lacurile poli-
uretanică sau lacurile pe bază de ni-
troceluloză. Acestea dau peliculei as-
pect și mai plăcut, cu rezistență mai
bună la stropirea cu alcool (de exem-
plu cu băuturi alcoolice, cu apă de
colonie etc.), la pătrata cu apă sau
cu diferite produse alimentare.

Astăzi lacurile cu șerlac (așa-zisele
lacuri de spirit) nu se mai utilizează
decît în micile ateliere de reparații.

profesiunea actorului (II)

Actorii antici purtau adesea măști. Tradiția exista în teatrul grav și sumbru, ca și în comedii. La Roma, *mimii*, recrutați dintre sclavi și liberi, jucau fără mască, dar în comedile numite *Atellanae* portul măștilor era o regulă, căci în asemenea spectacole jucau cetățeni romani, oameni liberi, cărora le era frică să fie recunoscuți și să-și piardă astfel drepturile civice. Importanța măștilor în teatru e arătată de cuvântul *persoană*. Primul sens al cuvântului latin *persona* a fost „mască de teatru”, la care s-a adăugat acela de personaj dintr-o piesă de teatru, deci „ Purtător de mască”. Prin lărgirea sensului, *persona* devine numele oricărei ființe omenești (cum se vede în continuatorul său francez *personne* și în cel românesc, *persoană*).

Deși tragedienii purtau și ei măști, cuvântul *mască* e legat numai de teatrul comic. Termenul francez *masque* e rezultatul adaptării italianescului *maschera* sau, mai vechi, *mascara*, iar acesta din urmă e împrumutat din arabă, unde *mashara* însemna „poznă”, farsă”. Prin urmare masca e un atribut al actorilor de farse — desigur dacă avem în vedere numai sensul primitiv al termenului.

Văzînd mai sus cuvintele italian *mascara* și arab

mashara, cititorul e îndreptățit să se întrebe dacă nu cumva există vreo legătură între ele și două cuvinte românești, *măscări* și *măscărici*, acesta din urmă apropiat de sfera noțiunii de „comic”. Legătura într-adevăr există, filologii o confirmă: în teatrul comic indecența limbajului era o caracteristică aproape constantă. Purtătorii de măști nu ocoleau cuvintele triviale și scontau pe efectul, la marele public, al obscenităților. Așa ne explicăm cum un termen care a însemnat „mască” a devenit sinonim cu *obscenitate*. E vorba tocmai de cuvântul arab *mashara*, împrumutat în turcă (*maskarâ*) și de aici în română: *măscară*. Cel ce spune măscări în scopul de a provoca risul este un *măscărici*.

Relatări de mai sus demonstrează un fapt lingvistic interesant: un cuvânt străin poate fi împrumutat de o limbă în două rînduri, din surse diferite și cu accepțiuni diferite. Limba română a preluat termenul arab *mashara* prin intermediul limbilor italiană și franceză (de aici *mască*) și prin turcă (de aici *măscară*). Paralel cu forma s-a schimbat și înțelesul: față de sensul originar „farsă”, „poznă”, sensurile lui *mască* și *măscară* arată abateri notabile.

Sorin STATI

din plăcerile motocrosului

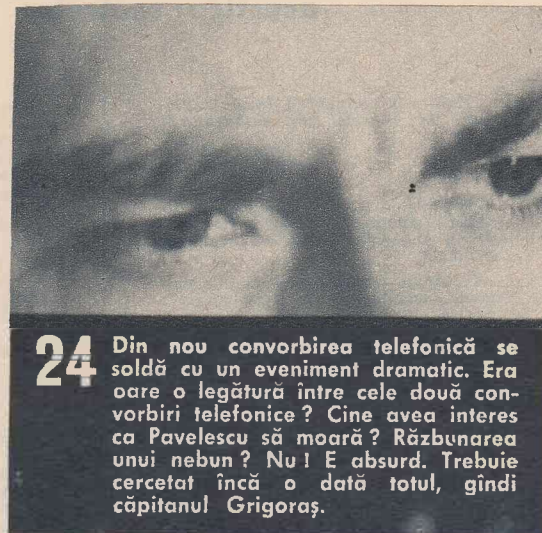
Probabil că nici cei mai buni prieteni nu i-ar putea recunoaște pe acești temerari motocicliști englezi (Ken Dodd și Ken Thorpe), participanți la un circuit de motocros ce a avut loc recent la Jewels Hill, în comitatul Kent. Condițiile în care se dispută asemenea competiții implică un mare efort de voință din partea sportivilor, dar le și călesc calitățile moral-volitve.

un om moare la vila „ghiocelul”

(IV)

adaptare în cinematografie după o povestire de N. ȘTEFĂNESCU
regla: Atanasie TOMA
imagine: Ion CUCU

REZUMAT. La vila „Ghiocelul” din stațiunea de odihnă Schitu s-a comis o crimă. Ancheta miliției face ca bănuțelile să se îndrepte spre administratorul vilei, Firea.

24

Din nou convorbirea telefonică se soldă cu un eveniment dramatic. Era oare o legătură între cele două convorbiri telefonice? Cine avea interes ca Pavelescu să moară? Răzbunarea unui nebun? Nu! E absurd. Trebuie cercetat încă o dată totul, gîndi căpitanul Grigoraș.

25

Era după miezul nopții cînd căpitanul porni într-o expediție nocturnă. Primul popas, în bătănie, administratorului Firea.

29

În timpul acesta, locotenentul Răzvan gonia cu toată viteza pe șoseaua asfaltată ce duce spre București.

30

A doua zi, căpitanul găsi urmele lăsat de primejdiosul agresor boscherele din parcul. Găsi un nastur de negru.

culori

ORIZONTAL : 1) Autorul dramei „Valea Albă” — Piatră prețioasă de culoare roșie. 2) Vede lucrurile în negru — Te face să vezi stele verzi. 3) Albastru ca... marea — Leagă cuvintele — Arbore cu flori verzi-roșietice. 4) Vine pe la gene — A mingia — Prefix. 5) În culoare! — Pasăre — Bold. 6) Poet sovietic, autorul poeziei „Pe cirescul blid albastru...” — Fardată. 7) Laie, bucalaie (fem.) — Aici (pop.) — Interjecție. 8) Oștire. 9) Roșu ca racul (fig.) — Anotimpul alb. 10) Exclamație — Copiat — Ene! 11) Notă muzicală — Portari (od.) — Riu în țara noastră. 12) Metal de culoare roșiatică — Incalte. 13) O zi cu cer albastru — Umbrelă (reg.). 14) Radical organic derivat din etan — Calp I — Piatră prețioasă de culoare sidfie. 15) Frunză de brad — Numărătoare — Interjecție. 16) Ca lămâia (pl.) — Diminutiv feminin — Notă muzicală. 17) Operă — Din Renania (fem.) — Prepoziție. 18) De culoare purpurie — Ore! — Fumie vegetală în pădurea tropicală. 19) Autorul poeziei „Floare albastră” — Lucrare agricolă. 20) Palid — Supărată.

VERTICAL : 1) Reptilă care are proprietatea de a-și schimba culoarea după mediul înconjurător — Alba-Iulia și Roșiori-de-Vede — Eroul principal din „Roșu și negru”. 2) Arbori cu lemnul negru — „Calul bălan” — Arbori roditori. 3) Neagră, Albă, Galbenă sau Roșie — Parte dintr-o competiție — Ana alintată — Cenușiu. 4) A se ivi — Lac vulcanic în Carpați — Plecat, suspus — Flori albe cu miros puternic. 5) Apar o dată pe lună (pl.) — Cunoscut actor de estradă — Posedă — Eugen Dumitrescu. 6) Acut! — Domoli — Mamă (arh.) — Om care suferă de albinism. 7) Cîntec de păsărică — Virări — Salutare — Corabie. 8) Fluviu

care izvorăște din Munții Pădurea Neagră — Copil — Rang — Sufix. 9) Careu! — Culoare tare... la joc — Diminutiv feminin — Incețîșor. 10) Aclamație — Auxiliară — Din nou. 11) Băutura... blondă

sau brună — Sprinten — Un sfert de kilogram — Biruri. 12) Enevați — Clar — Scos afară. 13) Nene — Holda galbenă — Cu părul blond deschis.

L. STOICESCU

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												
14												
15												
16												
17												
18												
19												
20												

dezlegarea jocului „DIN AUZITE”, apărut în nr. trecut

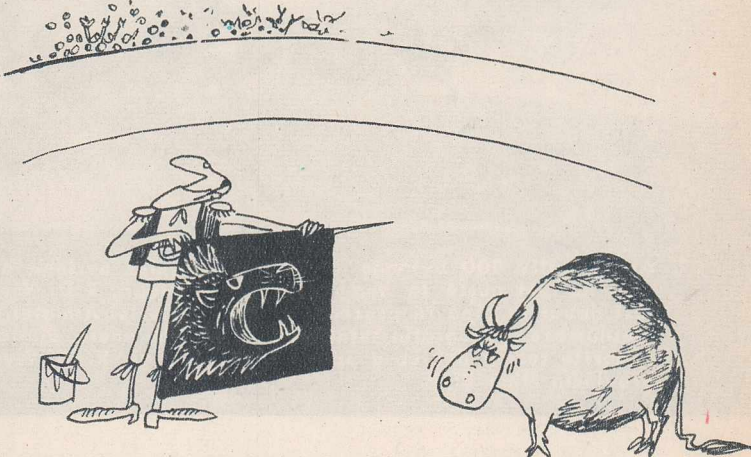
ORIZONTAL : 1) NEVERIFICAT — I. 2) EXAMINATOR — CN. 3) PAZIT — TIC — BOC. 4) AG — NOTA — ORALI. 5) SEVERA — ISANOS. 6) ARES — CARDUCCI. 7) TAICA — RAET — VV. 8) OT — UNIT — MUTI. 9) RIT — AMARU — AUZ. 10) I — IGNORANTI — I. 11) AMLAS — ITE — UC. 12) SUPUS — GREIERE. 13) ADAM — SEA — CRA. 14) TÎNERET — VIORI. 15) IA — TACERE — REN. 16) R — CIUR — ATEI — F. 17) GI — LET — AT — SU. 18) PAUN — TEA — AZUR. 19) AFLAT — ZVONIRI. 20) SAINT SAENS — DA.

— Tată, n-am să te mai las niciodată să-mi faci adunările la aritmetică !!!

umor

de Adrian ANDRONIC

Pe această tavă a fost un pahar... paharul... paharul cu amprentele administratorului... în mintea ofițerului lucrurile începeau să se clarifice.

27 Cercetînd fereastra de la camera 25. Grigoraș făcu o descoperire revelatoare: peretele purta zgîrieturi recente făcute probabil de o scară, iar un ochi de geam al ferestrei fusese înlocuit.

28 Pe cînd ofițerul cerceta cu fundat în gînduri fereastra, un necunoscut aruncă cuțitul în direcția sa. Se feri la timp auzînd deasupra capului zbirniitul amenințător al armei.

31 Burnea se apropie de ofițer și-i șopti misterios la ureche: „Nu vi se pare ciudat că administratorul s-a îmbolnăvit tocmai în ziua crimei?”

32 Grigoraș făcu cu acest prilej o nouă descoperire: de la vesta actorului lipsea un nasture mic, negru.

autoinfirmare

În unele ziare vest-germane apar, de cîva timp, articole pe un ton neobișnuit de vehement la adresa sindicatelor. Welt am Sonntag de pildă este indignat că nu s-a luat poziție împotriva unor „revendicări de salarii fără noimă”, Frankfurter Allgemeine acuză sindicatele de o „politică dură, radicală... îngrijorătoare în cel mai înalt grad”.

Un naiv ar putea crede că liderii sindicatelor vest-germane, dintre care mulți sînt cunoscuți ca adepți ai „colaborării de clasă”, și-au schimbat orientarea, devenind peste noapte expo-

nenți ai unor poziții radicale în relațiile cu patronatul. Nu se poate vorbi despre așa ceva. Se poate vorbi însă de faptul că în condițiile actualei conjuncturi economice din R.F.G. — cînd creșterea prețurilor și politica oficială a „economilor” nemulțumește categorii largi ale salariaților — chiar și liderii pașnici ai sindicatelor sînt nevoiți să acționeze de pe poziții ceva mai hotărîte. Costul vieții, care a crescut în 1965 mai mult ca oricînd în ultimii 15 ani, determină o largă mișcare revendicativă pentru majorarea salariilor. Totodată, proiectul patronal de prelungire a săptămînii de lucru tarifară cu o oră, fără un spor de salariu corespunzător, este semnul unor noi presiuni ale monopolurilor în scopul deplasării consecințelor negative ale conjuncturii asupra nivelului de trai al oamenilor muncii. Pentru a contracara noua ofensivă a concernelor, unele sindicate, ca cele din industria metalurgică și chimică (care, în general, au o poziție mai puțin concesivă), cer lărgirea drepturilor sindicale în întreprinderi. În aceasta rezidă „politică dură și radicală” împotriva căreia se ridică articolul din Frankfurter Allgemeine.

Asemenea reacții, de inspirație patronală, în fața mișcării revendicative, prilejuiesc reflecții interesante, infirmînd

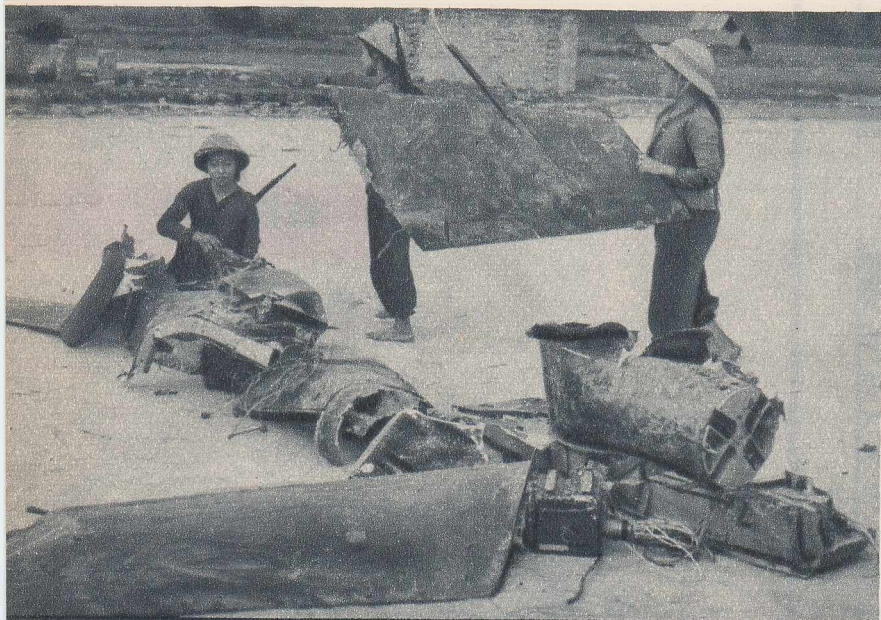
ele înșele tezele „armoniei sociale”, ale „păcii între clase”, atît de mult vehiculate în R.F.G.. În 1964, presa mării industriei și cea aflată sub controlul liderilor sindicali de dreapta au aplaudat teoria „participării muncitorilor la proprietate”, lansată de Georg Leber, conducătorul sindicatului din ramura construcțiilor. Planul Leber propunea ca muncitorii să participe cu o cotă din salarii la capitalul întreprinderilor în care lucrează, devenind — la sfîrșitul unei perioade de 25 de ani — posesorii sumei care ar rezulta din aceste cotizații și „dividendelor” respective. Pe lîngă faptul că această teorie sacrifică lupta revendicativă în schimbul unui avantaj tangibil peste 25 de ani (timp în care capitalul ar continua să realizeze profituri și cu „participațiile” salariaților), se ridică întrebarea: ce se va întîmpla cu cotizațiile muncitorilor în cazul unor falimente sau în cazul devalorizării banilor?

Răspunsul l-a dat chiar anul 1965. „Depunătorii de economii care și-au investit banii în hîrtii de valoare cu dobînzii sigure au pierdut, numai prin reducerea cursului de anul trecut, o zecime din avutul lor” (Süddeutsche Zeitung).

Faptul că mișcarea revendicativă pentru apărarea intereselor muncitorești a luat amploare irită cercurile industriale, iar ecourile acestei poziții se reflectă și în ziarele citate mai sus.

O concluzie, de loc nouă dar semnificativă prin însăși repetarea ei, se impune: teoriile burgheze despre diferite variante ale „păcii între clase” rămîn un mit, permanent spulberat de realitățile contradicțiilor de clasă pe care le reflectă și actualele conflicte sociale din R.F.G.

Eugen POP

Aproximativ 900 avioane aparținînd forțelor aeriene americane care au luat parte la bombardamentele asupra R.D. Vietnam au fost doborîte pînă în prezent de tirul artileriei Armatei populare vietnameze. Fotografia înfățișează resturile unuia din avioanele doborîte recent deasupra spațiului aerian al R.D. Vietnam, în provincia Ninh Binh.

din istoricul unei cuceriri

Drepturile politice ale femeii în condiții de paritate cu bărbatul sînt o cucerire de dată relativ recentă și încă de parte de a fi completă, chiar și în multe țări avansate din punct de vedere economic și cultural. Să cităm, în acest sens, exemplul Elveției, țară în care participarea la vot a femeilor mai constituie și acum o revendicare a organizațiilor de femei și a partidelor de stînga. Ce să mai vorbim despre milioanele de femei din țările coloniale sau proaspăt eliberate care urmează de-abia de aci înainte să fie chemate la asumarea obligațiilor și drepturilor cetățenești!

A doua jumătate a secolului trecut a fost martora unui spectaculos avînt al mișcării feminine și al primelor succese pe acest plan. Emanciparea femeilor a fost smulsă cu prețul unei lupte acerbe, din care n-au lipsit nici aspectele violente și nici pitorescul. În lumea anglo-saxonă mai ales, mișcarea așa-numitelor „sufragete” a inspirat nu numai un anume gen de grafică și literatură umoristică, ci a înscris și pagini de veritabil eroism.

Primul care a acordat femeilor sufragiu politic a fost — în anul 1869 — statul Wyoming din America de Nord, stat care s-a afiliat de-abia în 1890 la S.U.A. După exemplul său, o serie de alte state ale confederației americane s-au văzut nevoite să cedeze presiunii exercitate de organizațiile „sufragiste” și să recunoască femeilor dreptul la vot, începînd cu Colorado în 1893 și sfîrșind cu New York (1917) și California (1919).

Cam în aceeași perioadă și-au cucerit drepturile politice femeile de la antipodi: în Noua Zeelandă dreptul la vot a fost acordat femeilor în 1893, în Australia de sud în 1895.

Începutul secolului al XX-lea aduce și în Europa primele victorii ale mișcării de emancipare a femeilor: în Finlanda dreptul de vot se acordă femeilor în anul 1906, în Norvegia în 1907, în Danemarca în 1915. Triumful Marii Revoluții Socialiste din Octombrie asigură în 1917 unei mase uriașe de femei din fostul imperiu țarist accesul la o viață

Ciocrine între sufragete londoneze și polițiști la începutul celui de-al doilea deceniu al secolului nostru.

demnă, cu drepturi și datorii egale cu ale bărbaților.

După primul război mondial valul revoluționar crește în toată lumea, determinînd noi victorii ale mișcării pentru dreptul de vot al femeilor, în Germania, Anglia, Austria și Cehoslovacia (1918), Suedia (1921), Ungaria (1922), Olanda, Țările Baltice, Polonia și Luxemburg (1923), Republica Spaniolă și Ceylon (1930), în Brazilia și Siam (1932), în Turcia, Cuba și Uruguay (1934).

În România, la primele alegeri organizate după sfîrșitul celui de-al doilea război mondial participă pentru întia oară și femeile. De asemenea, în țări ca Franța și Italia, unde femeile și-au demonstrat în mod pregnant conștiința civică și patriotică în timpul războiului, li s-a recunoscut, începînd din 1945, dreptul de a participa, alături de bărbați, la viața politică.

A. R.

șansele unui pact

Cu mult înaintea evenimentelor din 1962 din Yemen, un observator britanic semnală că prezența Marii Britanii în Golful Persic nu poate fi concepută fără existența celor două regimuri reacționare: monarhia saudită și imamatul yemenit. După instaurarea unui guvern republican în Yemen această garanție avea să fie serios amenințată. Ca urmare, în noul și complex context politic creat, Arabia Saudită urma să dețină un rol deosebit în planurile Angliei. Regele Feisal s-a văzut investit cu puteri reprezentative care depășeau simțitor frontierele regatului său. Recentul demers politic al Ryadului, privind constituirea unei „Ligi islamice” care să grupeze țări ca Pakistanul, Iranul, Afganistanul, Turcia și Arabia Saudită, intenționează să prezinte monarhia saudită drept moștenitoare firească a influenței britanice în regiunea Golfului Persic.

După cum se știe, în decembrie regele Feisal a făcut o vizită în Iran, în cursul căreia ambele țări anunțau intenția lor de a strînge raporturile dintre statele musulmane. În cea de-a doua etapă a misiunii sale panislamice, Feisal avea să se reconcilieze cu regele Hussein al Iordaniei și să repună în vigoare alianța încheiată în 1962 între cele două țări, care prevede, între altele, un comandament comun al forțelor armate și o politică concertată a Ryadului și Ammanului. Reîntors în țară după vizita în Iordania, suveranul saudit avea să-l primească pe noul emir al Kuveitului, de la care a încercat să obțină adeziunea față de „planul de solidaritate musulmană”. Recent, regele Feisal a anunțat că intenționează să întreprindă vizite în Irak, apoi în Turcia și Pakistan, în scopul de a-și expune politica în fața șefilor statelor respective.

Inițiativa saudită poate fi mai bine ex-

plicată dacă se au în vedere repetatele încercări ale Angliei și S.U.A. de a forma un ansamblu regional politic și militar în Orientul Apropiat. Pactul islamic este calificat de observatori drept o nouă ediție a fostei alianțe de la Bagdad și a succesoarei ei, CENTO. Revista Jeune Afrique sublinia în legătură cu aceasta: „Londra și Washingtonul, în căutarea unui om forte, l-au ales pe Feisal ca fiind conducătorul arab capabil să mențină ordinea într-o regiune sensibilă ca Golful Persic”. Într-adevăr, Anglia și S.U.A. consideră că Arabia Saudită le poate oferi o importanță bază operațională sub masca instalării unui „sistem de autoapărare națională și securitate internă”. De altfel, Feisal a promis că armamentul livrat recent de Anglia îi va folosi pentru atingerea unor țeluri mai vaste care ar permite, potrivit planurilor Londrei și Washingtonului, constituirea unui dispozitiv de apărare a pozițiilor occidentale la est de Suez.

Alianța islamică de orientare prooccidentală se lovește însă de reticența majorității statelor vizate. Eventualii săi simpatizanți ar fi doar Marocul, Iordania și partidul Umma, actualmente la putere în Sudan. Tentativa lui Feisal a suscitat, în același timp, o violentă reacție din partea a numeroase state arabe. Președintele Nasser, calificînd-o drept o încercare de dezbinare a statelor arabe și o manevră împotriva Ligii arabe, a anunțat că, drept contraofensivă, va încerca să unească și mai strîns o serie de state ca R.A.U., Irak, Algeria. Pentru început, la Cairo a avut loc o ședință a Directoratului comun irako-egiptean care a discutat posibilitățile imediate de reunire a forțelor armate ale Irakului și R.A.U.

Rodica GEORGESCU

informații — contacte — afaceri

În prima săptămînă a lunii martie populația orașului Leipzig temporar aproape se dublează. În afara numeroșilor vizitatori sosesc aci, în orașul Tirgului, oameni de afaceri, experți din toate ra-

murile industriale, tehnicieni și oameni de știință, specialiști din diverse domenii din zeci de țări pentru a se informa asupra celor mai noi produse, pentru a com-para realizările științifice și tehnice din

Telemetrul de precizie PEM II — unul din exponatele cuprinse în standul R. D. Germane care prezintă realizările noi în domeniul telecomunicațiilor.

Est și Vest, pentru a lua contacte și a încheia afaceri. La Tîrgul de primăvară de la Leipzig, ediția 1966 (6-15 martie) iau parte mai bine de 10 000 exponanți din 75 de țări. Țările socialiste, toate țările din Europa occidentală și peste 30 de state de pe alte continente sînt reprezentate cu cele mai importante produse de export din domeniul industrial și al bunurilor de consum.

Exponatele sînt în număr de peste un milion și vor ocupa o suprafață de circa 345 000 mp. Aproximativ o treime va fi ocupată de către firme străine. Ca și alte țări, și Republica Democrată Germană se va prezenta cu noutăți la acest tîrg. Printre acestea se numără: un excavator care poate fi folosit chiar în condiții polare (minus 40°) și pentru solul cel mai dificil; sistemul de automatizare URSAMAT pentru diverse procedee industriale; 30 de noi produse farmaceutice; țesături noi etc.

Mai mult de 200 organizații de comerț din celelalte țări socialiste prezintă pe circa 40 000 mp realizări a sute de întreprinderi. Caracteristic pentru participarea statelor Asiei, Africii și Americii Latine este faptul că, pe lângă produsele de export tradiționale, sînt expuse și produsele tinerelor industrii ale acestor țări. Printre exponanții din statele industriale occidentale se găsesc 27 dintre cele mai mari concernes vest-europene. Totodată suprafața ocupată de către firmele din S.U.A. a crescut de zece ori față de ediția tîrgului din primăvara anului trecut. În participarea japoneză predomină produsele electronicii.

Datorită înaltului nivel al participării internaționale, calității produselor expuse, Tîrgul de la Leipzig se va dovedi încă o dată un important centru comercial internațional.

Rolf LEMSER
director general-adjunct
al Tîrgului de la Leipzig

paradoxul cifrelor

Ultimul dezastru aviatic — prăbușirea unui „Boeing-727” al companiei japoneze „All Nippon Airways” în golful Tokio — categorisit a fi cea mai mare catastrofă din istoria aviației (133 de morți), a readus în discuție în presa occidentală gradul de securitate pe care îl prezintă aparatele de zbor în transportul civil. Cu cîtăva vreme în urmă O.A.C.I. (Organizația internațională a aviației civile) ajunsese la o concluzie paradoxală: numărul accidentelor scade, dar numărul morților crește. Afirmare bazată pe cifre statistice. O uriașă campanie publicitară desfășurată recent în America își fonda și ea argumentele pe cifre, lansînd sloganuri de altfel nosime: este mai periculos să mîngii un șine decît să călătorești cu un avion. În S.U.A. într-un singur an 600 000 de persoane au fost mușcate de cîini.) Și o altă alegație: pe șoselele Europei au fost anul trecut 100 000 de victime. Și oțuș aprehensiunea călătorilor nu poate fi ușor potolită. Repetatele prăbușiri ale aparatelor Boeing, care au făcut se pare și cele mai multe victime, au readus la ordinea zilei problema securității călătorilor.

„Boeing 707” este un cvadrireactor care circulă pe liniile internaționale din anul 1958. Firma americană a vîndut 462 de exemplare.

„Boeing 707” a înregistrat pînă acum 1 accidente și 733 de morți, ultimul în 4 ianuarie a.c. cînd un aparat al companiei „Air India” care asigura ruta Bombay-Geneva-New York s-a prăbușit în Alpi, cauzînd moartea echipajului și a 17 persoane. (Trebuie amintită și catastrofa din anul 1962 cînd un „Boeing 707” al companiei „American Air Lines” a ispărit în apele din Jamaica Bay, accident în urma căruia fostul președinte Kennedy a atras atenția firmelor constructoare de avioane că nu va mai corda nici un credit pînă cînd aceste tipuri de aparate nu vor avea o siguranță maximă.)

„Boeing 727” este un avion comercial de transport, cu rază scurtă și medie de zbor. Echipat cu trei turboreactoare, are viteză de croazieră de 700 km pe oră și un plafon de zbor de 7 000 m. El a făcut prima cursă cu călători în februarie

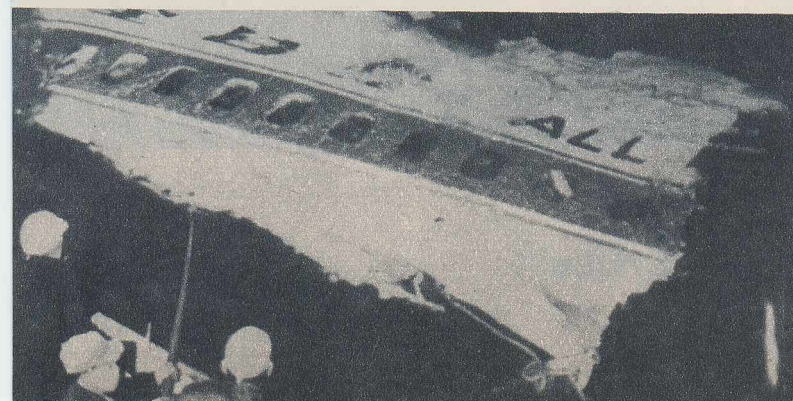
1964 și a înregistrat trei accidente: o prăbușire în lacul Michigan (30 morți), la Cincinnati (58 morți) și la Salt Lake City (42 morți), toate în 1965.

Din statisticile internaționale rezultă totuși că în comparație cu numărul milioane de ore de zbor numărul accidentelor scade. Iată cifrele: 1950: 5 mil. ore zbor — 27 accidente; 1960: 7,1 mil. ore zbor — 32 accidente; 1963: 7,8 mil. ore zbor — 27 accidente; 1964: 8,3 mil. ore zbor — 32 accidente. Mai concludentă pare să fie comparația dintre milioanele de pasageri transportați și numărul morților: 1950: 31 mil. călători — 551 morți; 1960: 106 mil. călători — 847 morți; 1963: 134 mil. călători — 714 morți; 1964: 156 mil. călători — 725 morți. Anchetele lungi și dificile care comportă analiza mesajelor transmise de echipaje înainte de prăbușire, condițiile meteorologice, declarațiile martorilor oculari și studierea rămășițelor avioanelor au făcut pe specialiști să afirme că, în general, patru ar fi cauzele accidentelor: 1) defectele tehnice și slaba calitate a materialelor (de altfel expertiza tehnică făcută după prăbușirea Boeingului 707 în apele din Jamaica Bay — 1962 — a constatat defectiuni la opt legături subțiri ca firul de păr), 2) oboseala echipajului, care la turboreactoare este mai accentuată, 3) condițiile atmosferice, 4) erorile de pilotaj sau de navigație, cauzate de prostul reglaj al altimetrului sau de citirea falsă a aparatelor de bord.

Cu toate aceste tragedii, nu se poate trece cu vederea importanța salt care a avut loc în domeniul transportului aerian de călători: întrebuintarea tot mai frecventă a turbopropulsoarelor și a aparatelor cu reacție. Anii 1950-1955 sînt dominați de avioanele cu motoare cu pistoane (de fapt 60% din flota comercială din lume întrebuintează și azi aceste tipuri de avioane); între 1955 și 1960 apar pe rutele internaționale turbopropulsoarele, pentru că începînd din 1960 companiile aviatiche sînt pînă în cursă uriașe aparate cu reacție care asigură o securitate mai mare datorită înzestrării lor tehnice.

I. CORIBAN

Resturile avionului „Boeing 707” prăbușit în golful Tokio.

frumusețile tribului bororo

Marc Riboud, de la revista franceză Sciences et Voyages, unul dintre cei mai mari reporteri fotografi din lume, este de 14 ani în căutarea noutăților demne de înregistrat pe pelucula fotografică.

Cel mai recent voiaj al său i-a îmbogățit colecțiile cu imagini din viața triburilor nomade Bororo, care trăiesc în pustul saharian, în regiunea frontierei dintre Mali și Algeria. Aceste triburi, urmașe ale întemeietorilor vechiului imperiu ghanез, se mîndresc cu faptul că femeile lor dețin supremația frumuseții pe continent. „Dacă nu poți să fii frumoasă, mai bine să te arunci într-un puț și să mori” — se spune în cîntecul de leagăn al copiilor triburilor Bororo.

Cu mult înainte de vîrsta mîritului — care are loc de obicei la 12 ani — aceste fete sînt „indoctrinate” în „cultul frumuseții”. Pentru a nu fi toată viața de risul altora, fetele Bororo trebuie să dețină integral următoarele atribute de frumusețe: un ten curat, pe care „picăturile” să se poată evidenția perfect; un corp înalt și slab, care se obține prin cumpătarea în alimentație; un nas drept; o frunte înaltă, naturală sau „extinsă” prin raderea părului; un gt lung și — condiție principală — dinți albi, pe care toți membrii triburilor și-i mențin strălucitori frecîndu-i permanent cu bucățele de lemn aspru. Laptele, alimentul principal local, nu se fierbe niciodată și în general toate alimentele sînt consumate reci, existînd credința că lichidele calde alterează smalțul dinților.

Cînd o fetiță împlinește vîrsta de patru ani, părintii săi îi aleg cîtiva tineri din comunitate, pentru viitoarea căsătorie. Devenită aptă pentru mîritat, fata are dreptul să-și aleagă băiatul care-i place, din „echipa” fixată de părinți. Viitorul mire o cere atunci solemn în căsătorie, sacrificînd pentru ospățul ceremonial un zebu.

Membrii familiilor Bororo locuiesc într-un fel de corturi „pliante” confecționate din rogojini de ierburii împletite, pe care le fixează pe cîtiva pari, spre a se adăposti zece luni pe an de arșița soarelui (plus 50 de grade) și două luni de ploaie.

O dată pe an triburile se adună într-un loc anumit, pentru alegerea tradițională a frumuseților neamului. Marc Riboud a participat la un astfel de concurs, fotografiînd cîteva din „laureate” — între care și pe cea din imaginea de mai jos.

Ion MANTA

bătălia navală care... n-a mai avut loc

Era o vreme cînd Anglia se considera, ca urmare a potențialului flotei sale comerciale și militare, „stăpîna mărilor”. Dar lupta pentru supremație, determinată de schimbarea raportului de forțe dintre principalele puteri capitaliste și mai ales dintre S.U.A. și Anglia n-a încetat nici un moment. Ceea ce îi supără însă în ultimul timp pe exponenții supremației britanice este că marea „bătălie navală” purtată de Statele Unite se desfășoară cu mijloace care n-au nimic comun cu lupta de concurență obișnuită, cu capacitatea obișnuită de confruntare, fie că este vorba de potențialul comercial sau de cel militar.

Pe plan comercial Camera transporturilor navale din Anglia a dat publicității un raport care constituie un adevărat act de acuzare la adresa practicilor americane. „America — se spune în raport — a organizat o adevărată inchiziție internațională, care nesocotește concepțiile fundamentale ale legalității și ignorează suveranitatea engleză”. Aprecierea se referă la o serie de investigații ale Comisiei maritime federale a Statelor Unite urmîrînd, chipurile, a descoperi cazurile în care oamenii de afaceri americani sînt puși să plătească mai mult de către companiile străine de transporturi. De fapt aceste anchete au misiunea să hărțuiască și să înfricoșeze pe acei care folosesc serviciile companiilor neamericane. Cheltuielile de judecată pentru respingerea acuzațiilor pot ajunge în fiecare caz în parte pînă la 100 000 de lire sterline, fapt de natură a împiedica pe mulți să se mai bage în asemenea afaceri.

Astfel se explică violența raportului britanic amintit care afirmă că „salutul binevoitor al statului Libertății” a fost înlocuit, în ochii companiilor internaționale de transporturi navale, de „instrumentele sfredelitoare ale celui care întroghează”.

Pe planul marinei militare s-a aflat că Anglia a renunțat la construirea de port-

avioane, nu atît pentru a face economie, cît din cauza presiunilor exercitate asupra sa pentru a cumpăra avioane americane F-111 (50 bucăți). Este drept că în compensație s-au promis părții engleze noi comenzi militare americane plasate în Anglia, precum și alte ajutoare financiare în sprijinul poziției lirei sterline. „Pentagonul însă a făcut cunoscut — scrie corespondentul la Washington al ziarului Times — că... nu poate fi vorba de nici o comandă americană pentru șantierele navale britanice fără o comandă fermă britanică pentru avioanele F-111”. Rezultatul? Anglia a comandat avioanele F-111 și alte arme totalizînd circa 500 milioane dolari. La rîndul lor Statele Unite au hotărît să cumpere din Anglia armament în valoare de 350 milioane dolari, din care numai 50 milioane sînt destinate industriei navale britanice, dar și acelea nu industriei navale militare, ci construcției a 11 vase nemilitare de mic tonaj. Totul apare ca și cum cineva în S.U.A. ar fi profund preocupat, pînă în cele mai mici detalii, ca nu cumva industria navală engleză să se întărească cît de cît. După toate acestea să ne mai mirăm că ziarul Times publica la loc vizibil — a doua zi după ce guvernul englez a anunțat renunțarea la construirea de portavioane — declarația lui McNamara că Statele Unite vor construi și mai multe portavioane? Nu sînt lipsite de savoare nici titlurile însoțind știrea, care pot ține loc de amplu comentariu: „Noi portavioane pentru flota americană. Planurile anterioare de reducere a lor abandonate. Portavioanele au o importanță unică !”

Cele două acțiuni semnalate, alături de altele, arată că Statele Unite au pornit o amplă acțiune de acaparare a pozițiilor navale engleze cu mijloace netradiționale. Și asta încă înainte ca amirali flotei engleze să considere că marea înfruntare de forțe pe tărîmul supremației navale a avut loc.

N. LUPU

În decada cadourilor pentru femei, oferiți noile produse ale fabricii „Macul roșu“:

— parfumul și apa de colonie concentrată „Dalia“

— apa de colonie „Ada“

— parfumul și apa de colonie concentrată „Cristal“

— apa de colonie „Do-re-mi“.